

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
W III LO W ŁOMŻY
FIZYKA

Dorota Bagińska

Podstawa prawna

1. Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późniejszymi zmianami) art.3a
2. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
3. Statut Szkoły.

I. Cele oceniania osiągnięć uczniów

1. Bieżące i systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce.
2. Pobudzanie rozwoju umysłowego ucznia, jego zdolności i zainteresowań.
3. Uświadomienie uczniom stopnia opanowania wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz ewentualnych braków w tym zakresie.
4. Wdrażanie ucznia do systematycznej pracy samokontroli i samooceny.
5. Ukierunkowanie samodzielnej pracy ucznia.
6. Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
7. Korygowanie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela.

II. Postanowienia ogólne

1. Ocenianie pracy uczniów odbywa się na podstawie przeprowadzonych sprawdzianów-waga 3, kartkówek-waga 2, odpowiedzi ustnych, prac domowych, prezentacje multimedialne oraz aktywności uczniów na lekcji -waga 1
2. Sprawdziany są zapowiadane , z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
3. Wyniki sprawdzianu są ogłaszane do 2 tygodni po napisaniu sprawdzianu,
4. Poprawa pracy klasowe odbywa się w formie pisemnej po lekcjach nauczyciela i ucznia.
5. Uczeń nieobecny na pracy pisemnej z przyczyn losowych powinien go zaliczyć w terminie nie przekraczającym dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
6. Za prace na lekcji przyznawane są plusy i minusy notowane w oddzielnym notatniku nauczyciela, w klasie pierwszej trzy plusy to ocena bardzo dobra, dwa plusy ocena dobra i trzy minusy to ocena niedostateczna, w klasach drugich i trzecich pięć plusów to ocena bardzo dobra, cztery plusy to ocena dobra i pięć minusów to ocena niedostateczna.
7. Plusy i minusy można otrzymać za prace domowe, rozwiązywanie zadań przy tablicy, twórczy wkład lekcji.
8. Ocena za plusy i minusy wpisywana jest za aktywność.
9. Za przedstawienie prezentacji multimedialnej uczeń może otrzymać ocenę dobrą, bardzo dobrą lub celującą. . Nauczyciel bierze pod uwagę:
Poprawność merytoryczną wypowiedzi
Sposób przedstawienia tematu

Zakres omawianego tematu

Sposób opracowania tematu

Szczegóły dotyczące zaliczenia i poprawy prac pisemnych znajdują się w Statucie Szkoły.

III. Rodzaje aktywności ucznia podlegające ocenianiu:

10. Sprawdziany pisemne obejmujące dział lub część działu (czas trwania 45 minut);
11. Kartkówki obejmujące maksymalnie trzy ostatnie lekcje (czas trwania 15- 20 minut);
12. Prace domowe:
 - krótkoterminowe, zadawane z lekcji na lekcję;
 - długoterminowe - wykonanie serii zadań, referatu, projektu, pomocy dydaktycznej;
13. Aktywności na lekcjach:
14. Praca w grupie;
15. Aktywność poza lekcjami np. praca autorska, udział w olimpiadach, konkursach.
16. Prezentacja multimedialna

Progi procentowe na poszczególne oceny na sprawdzianach:

- 100% - 99% celujący
- 98% - 95% bardzo dobry
- 94% - 75% dobry
- 74% - 51% dostateczny
- 50% -30% dopuszczający
- 29% -0% niedostateczny

Progi procentowe na poszczególne oceny na kartkówkach:

- 95% – 100% bardzo dobry
- 75% – 94% dobry
- 51% – 74% dostateczny
- 30% – 50% dopuszczający
- 0% – 29% niedostateczny

Ocena prac domowych.

- a. ilościowa - nauczyciel sprawdza czy uczniowie wykonali prace;
- b. jakościowa - uczeń udziela odpowiedzi referując pracę domową.

Kryteria oceny pracy domowej:

- Za bezbłędną pracę – ocena bardzo dobra
- Za pracę z małymi błędami – ocena dobra
- Za pracę zawierającą podstawowe informacje – ocena dostateczna
- Za pracę zawierającą niepełną odpowiedź – ocena dopuszczająca
- Za brak pracy domowej - ocena niedostateczna

c. długoterminowa - nauczyciel sprawdza czy uczniowie wykonali prace. Stosowane są kryteria ocen prac pisemnych (kartkówki).

Nieprzygotowanie ucznia do zajęć lekcyjnych

Raz w półroczu uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie (wyjątek stanowią zapowiedziane lekcje powtórzeniowe i sprawdziany).

Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, brak podręcznika (możliwy jeden na 2 osoby), brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji.

Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej, uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną z wagą 1.

Nauczyciel nieprzygotowanie do lekcji odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.

Formy informowania uczniów o ich bieżących osiągnięciach edukacyjnych. Nauczyciel:

1. Po lekcji powtórzeniowej i ćwiczeniowej ustnie przekazuje informacje o tym, co uczniowie powinni wiedzieć, a co wymaga jeszcze ćwiczeń. Zleca również wykonanie dodatkowych zadań, różnicując je w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.
2. Po sprawdzeniu prac pisemnych analizuje je wraz z uczniami, wskazuje co uczniowie zrobili dobrze, co jeszcze muszą poprawić i ukierunkowuje pracę tak, aby osiągnęli lepsze efekty.
3. Po odpowiedzi ustnej ucznia określa jej dobrą część i te elementy, które wymagają dopracowania oraz daje wskazówki mające na celu poprawić efektywność pracy.
4. Podczas wykonywania i opisywania, przez uczniów, doświadczeń chemicznych informuje, co uczniowie robią poprawnie, nad czym muszą jeszcze pracować, w czym się doskonalić oraz ukierunkowuje w celu poprawy efektywności pracy.
5. Przekazuje na prośbę ucznia, szczegółowe informacje dotyczące osiągnięć edukacyjnych na indywidualnych spotkaniach, których terminy są ustalane każdorazowo według potrzeb uczniów.

Wystawianie ocen śródrocznych i rocznych oraz ich poprawa odbywa się za pomocą średniej ważonej i według zasad zawartych w Statucie Szkoły.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DO KLASY PIERWSZEJ

Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry
ASTRONOMIA I GRAWITACJA			
<ul style="list-style-type: none"> - wymienić jednostki odległości używane w astronomii, -podać przybliżoną odległość Księżyca od Ziemi (przynajmniej rząd wielkości), - opisać budowę naszej Galaktyki. - na przykładzie modelu balonika wytłumaczyć obserwowany fakt rozszerzania się Wszechświata, - podać wiek Wszechświata. - odpowiedzieć o odkryciach Kopernika, Keplera i Newtona, - opisać ruchy planet, - podać treść prawa powszechnej grawitacji, - narysować siły oddziaływania grawitacyjnego dwóch kul jednorodnych, - objaśnić wielkości występujące we wzorze $F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$. - wskazać siłę grawitacji jako przyczynę swobodnego spadania ciał na powierzchnię Ziemi, - posługiwać się terminem "spadanie swobodne", - obliczyć przybliżoną wartość siły grawitacji działającej na ciało w pobliżu Ziemi, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasadę pomiaru odległości do Księżyca, planet i najbliższej gwiazdy, -wyjaśnić na czym polega zjawisko paralaksy, -posługiwać się pojęciem kąta paralaksy geocentrycznej i heliocentrycznej, -zdefiniować rok świetlny i jednostkę astronomiczną, - opisać położenie Układu Słonecznego w Galaktyce, - podać wiek Układu Słonecznego. - podać treść prawa Hubble'a, zapisać je wzorem i objaśnić wielkości występujące w tym wzorze, - wyjaśnić termin "ucieczka galaktyk". - opisać Wielki Wybuch. - przedstawić główne założenia teorii heliocentrycznej Kopernika, - zapisać i zinterpretować wzór przedstawiając wartość siły grawitacji, - obliczyć wartość siły grawitacyjnego przyciągania dwóch jednorodnych kul, - wyjaśnij, dlaczego dostrzegamy skutki przyciągania przez Ziemię otaczających nas przedmiotów, a nie obserwujemy skutków ich wzajemnego oddziaływania 	<ul style="list-style-type: none"> -obliczyć odległość do Księżyca (lub najbliższych planet), znając kąt paralaksy geocentrycznej, -obliczyć odległość do najbliższej gwiazdy znając kąt paralaksy heliocentrycznej, -dokonywać zmiany jednostek odległości stosowanych w astronomii, - wyjaśnić, jak powstały Słońce i planety, - opisać sposób wyznaczenia wieku próbek księżycowych i meteorytów. - obliczyć wiek Wszechświata, - objaśnić, jak na podstawie prawa Hubble'a wnioskujemy, że galaktyki oddalają się od siebie. - wyjaśnić, co to jest promieniowanie reliktowe. - podać treść I i II prawa Keplera, - uzasadnić, dlaczego hipoteza Newtona o jedności Wszechświata umożliwia wyjaśnienie przyczyn ruchu planet, - rozwiązywać zadania obliczeniowe, stosując prawo grawitacji. - przedstawić poglądy Arystotelesa na ruch i spadanie ciał, 	<ul style="list-style-type: none"> -wrażać kąty w minutach i sekundach łuku, - podać przybliżoną liczbę galaktyk dostępnych naszym obserwacjom, - podać przybliżoną liczbę gwiazd w galaktyce. - rozwiązywać zadania obliczeniowe, stosując prawo Hubble'a. - podać argumenty przemawiające za skutecznością teorii Wielkiego Wybuchu. - na podstawie samodzielnie zgromadzonych materiałów przygotować prezentację: Newton na tle epoki, - wykazać, że Kopernika można uważać za człowieka renesansu. - stosować III prawo Keplera do opisu ruchu układu satelitów krążących wokół tego samego ciała, - wyprowadzić III prawo Keplera, - obliczyć szybkość satelity na orbicie o zadanym promieniu, - obliczyć promień orbity satelity geostacjonarnego. - wyjaśnić, dlaczego zaćmienia Słońca i Księżyca nie występują często,

<ul style="list-style-type: none"> - wymienić wielkości, od których zależy przyspieszenie grawitacyjne w pobliżu planety lub jej księżyca. - opisać ruch jednostajny po okręgu, - posługiwać się pojęciem okresu i pojęciem częstotliwości, - wskazać siłę dośrodkową jako przyczynę ruchu po okręgu. - wskazać siłę grawitacji, którą oddziałują Słońce i planety oraz planety i ich księżyce jako siłę dośrodkową, - posługiwać się pojęciem satelity geostacjonarnego. - podać przykłady ciał znajdujących się w stanie nieważkości. - opisać warunki, jakie panują na powierzchni Księżyca. - wyjaśnić, skąd pochodzi nazwa "planeta", - wymienić planety Układu Słonecznego. 	<p>grawitacyjnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić wynikający z eksperymentów Galileusza wniosek dotyczący spadania ciał, - wykazać, że spadanie swobodne z niewielkiej wysokości to ruch jednostajnie przyspieszony z przyspieszeniem grawitacyjnym, - wykazać, że wartość przyspieszenia spadającego swobodnie ciała nie zależy od jego masy, - obliczyć wartość przyspieszenia grawitacyjnego w pobliżu Ziemi. - opisać zależność wartości siły dośrodkowej od masy i szybkości ciała poruszającego się po okręgu oraz od promienia okręgu, - podać przykłady sił pełniących rolę siły dośrodkowej. - podać treść III prawa Keplera, - opisywać ruch sztucznych satelitów, - posługiwać się pojęciem pierwszej prędkości kosmicznej, - uzasadnić użyteczność satelitów geostacjonarnych. - podać przykłady doświadczeń, w których można obserwować ciało w stanie nieważkości. - wyjaśnić powstawanie faz Księżyca, - podać przyczyny, dla których obserwujemy tylko jedną stronę Księżyca. - opisać ruch planet widzianych z 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego czasy spadania swobodnego (z takiej samej wysokości) ciał o różnych masach są jednakowe, - obliczyć wartość przyspieszenia grawitacyjnego w pobliżu dowolnej planety lub jej księżyca. - obliczać wartość siły dośrodkowej, - obliczać wartość przyspieszenia dośrodkowego, - rozwiązywać zadania obliczeniowe, w których rolę siły dośrodkowej odgrywają siły o różnej naturze. - stosować III prawo Keplera do opisu ruchu planet Układu Słonecznego, - wyprowadzić wzór na wartość pierwszej prędkości kosmicznej i objaśnić jej sens fizyczny, - obliczyć wartość pierwszej prędkości kosmicznej. - wyjaśnić, na czym polega stan nieważkości, - wykazać, przeprowadzając odpowiednie rozumowanie, że przedmiot leżący na podłodze windy spadającej swobodnie jest w stanie nieważkości. - podać warunki, jakie muszą być spełnione, by doszło do całkowitego zaćmienia Słońca, - podać warunki, jakie muszą być spełnione, by doszło do całkowitego zaćmienia Księżyca. 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnić zasadę, którą przyjęto przy obliczaniu daty Wielkanocy. - wyszukać i podać informacje na temat rzymskich bogów, których imionami nazwano planety.
---	---	--	---

	Ziemi, - wymienić obiekty wchodzące w skład Układu Słonecznego.	- wyjaśnić, dlaczego planety widziane z Ziemi przesuwały się na tle gwiazd, - opisać planety Układu Słonecznego.	
FIZYKA ATOMOWA			
- wyjaśnić pojęcie fotonu, - zapisać wzór na energię fotonu, - podać przykłady praktycznego wykorzystywania zjawiska fotoelektrycznego. - rozróżnić widmo ciągłe i widmo liniowe, - rozróżnić widmo emisyjne i absorpcyjne. - przedstawić model Bohra budowy atomu i podstawowe założenia tego modelu.	- opisać i objaśnić zjawisko fotoelektryczne, - opisać światło jako wiązkę fotonów, - wyjaśnić, od czego zależy maksymalna energia kinetyczna fotoelektronów. - opisać widmo promieniowania ciał stałych i cieczy, - opisać widma gazów jednoatomowych i par pierwiastków, - wyjaśnić różnice między widmem emisyjnym i absorpcyjnym. - wyjaśnić, co to znaczy, że promienie orbit w atomie wodoru są skwantowane, - wyjaśnić, co to znaczy, że energia elektronu w atomie wodoru jest skwantowana, - wyjaśnić, co to znaczy, że atom wodoru jest w stanie podstawowym lub wzbudzonym.	- objaśnić wzór Einsteina opisujący zjawisko fotoelektryczne, - obliczyć minimalną częstotliwość i maksymalną długość fali promieniowania wywołującego efekt fotoelektryczny dla metalu o danej pracy wyjścia, - opisać budowę, zasadę działania i zastosowania fotokomórki, - rozwiązywać zadania obliczeniowe, stosując wzór Einsteina, - odczytywać informacje z wykresu zależności $E_k(v)$. - opisać szczegółowo widmo atomu wodoru, - objaśnić wzór Balmera, - opisać metodę analizy widmowej, - podać przykłady zastosowania analizy widmowej. - obliczyć promieniowanie kolejnych orbit w atomie wodoru, - obliczyć energię elektronu na dowolnej orbicie atomu wodoru, - obliczyć różnice energii pomiędzy poziomami energetycznymi atomu wodoru, - wyjaśnić powstawanie liniowego widma emisyjnego i widma	- przedstawić wyniki doświadczeń świadczących o kwantowym charakterze oddziaływania światła z materią, - sporządzić i objaśnić wykres zależności maksymalnej energii kinetycznej fotoelektronów od częstotliwości promieniowania wywołującego efekt fotoelektryczny dla fotokatod wykonanych z różnych metali, - wyjaśnić, co to znaczy, że światło ma naturę dualną. - obliczyć długości fal odpowiadających liniom widzialnej części widma atomu wodoru, - objaśnić uogólniony wzór Balmera. - obliczyć częstotliwość i długość fali promieniowania pochłanianego lub emitowanego przez atom, - wyjaśnić powstanie serii widmowych atomu i wodoru, - wykazać, że uogólniony wzór Balmera jest zgodny ze wzorem wynikającym z modelu Bohra, - wyjaśnić powstawanie linii Fraunhofera.

FIZYKA JĄDROWA

<ul style="list-style-type: none"> -wymienić rodzaje promieniowania jądrowego występującego w przyrodzie. -wymienić podstawowe zasady ochrony przed promieniowaniem jonizującym, - ocenić szkodliwość promieniowania jonizującego pochłanianego przez ciało człowieka w różnych sytuacjach. - opisać budowę jądra atomowego, - posługiwać się pojęciami: jądro atomowe, proton, neutron, nukleon, pierwiastek, izotop. - opisać rozpady alfa i beta, - wyjaśnić pojęcie czasu połowicznego rozpadu. - opisać reakcję rozczepienia uranu $^{235}_{92}\text{U}$ - podać przykłady wykorzystania energii jądrowej. - nazwać reakcje zachodzące w Słońcu i w innych gwiazdach, - odpowiedzieć na pytanie: jakie reakcje są źródłem energii Słońca. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić podstawowe fakty dotyczące odkrycia promieniowania jądrowego, - opisać wkład Marii Skłodowskiej-Curie w badania nad promieniotwórczością, - omówić właściwości promieniowania α, β i γ. - wyjaśnić pojęcie dawki pochłoniętej i podać jej jednostkę, - opisać w wybrany sposób wykrywania promieniowania jonizującego. - opisać doświadczenie Rutherforda i omówić jego znaczenie, - podać skład jądra atomowego na podstawie liczby masowej i atomowej. - zapisać schematy rozpadów alfa i beta, - opisać sposób powstawania promieniowania gamma, - posługiwać się pojęciem jądra stabilnego i niestabilnego, - posługiwać się pojęciem czasu połowicznego rozpadu, - narysować wykres zależności od czasu liczby jader, które uległy rozpadowi, - objaśnić prawo rozpadu promieniotwórczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić do czego służy licznik G-M, - przedstawić wnioski wynikające z doświadczenia Wykrywanie promieniowania jonizującego za pomocą licznika G-M. - obliczyć dawkę pochłoniętą, - wyjaśnić pojęcie mocy dawki, - wyjaśnić do czego służą dozymetry. - przeprowadzić rozumowanie, które pokaże, że wytłumaczenie wyniku doświadczenia Rutherforda jest możliwe tylko przy założeniu, że prawie cała masa atomu jest skupiona w jądrze o średnicy mniejszej ok. 10^5 razy od średnicy atomu. - wyjaśnić zasadę datowania substancji na podstawie jej składu izotopowego i stosować te zasady w zadaniach, - wykonywać doświadczenie symulujące rozpad promieniotwórczy. - obliczyć energię spoczynkową, deficyt masy, energię wiązania dla różnych pierwiastków, - przeanalizować wykresy zależności energii wiązania przypadającej na jeden nukleon $\frac{E_w}{A}$ od liczby 	<ul style="list-style-type: none"> - odszukać informacje o promieniowaniu X, - wskazać istotną różnicę między promieniowaniem X a promieniowaniem jądrowym, - przygotować prezentację na temat: Historia odkrycia i badania promieniowania jądrowego. - podejmować świadome działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego przed nadmiernym promieniowaniem jonizującym (α, β, γ, X) - odszukać i przedstawić informacje na temat możliwości zbadania stężenia radonu w swoim otoczeniu. - wykonać i omówić symulację doświadczenia Rutherforda, - odszukać informacje na temat modeli budowy jądra atomowego i omówić jeden z nich. - zapisać prawo rozpadu promieniotwórczego w postaci $N = N_0 (1/2)^{t/T}$, - podać sens fizyczny i jednostkę aktywności promieniotwórczej, - rozwiązać zadania obliczeniowe, stosując wzory: $N = N_0 (1/2)^{t/T}$ oraz $A = A (1/2)^{t/T}$, - wyjaśnić, co to znaczy, że rozpad
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić na czym polega reakcja łańcuchowa, - podać warunki zajścia reakcji łańcuchowej, - posługiwać się pojęciami: energia spoczynkowa, deficyt masy, energia wiązana. - opisać budowę i zasadę działania reaktora jądrowego, - opisać działanie elektrowni jądrowej, - wymienić korzyści i zagrożenia związane z wykorzystaniem energii jądrowej, - opisać zasadę działania bomby atomowej. - wymienić i objaśnić różne rodzaje reakcji jądrowych, - zastosować zasady zachowania liczby nukleonów, ładunku elektrycznego oraz energii w reakcjach jądrowych, - podać warunki niezbędne do zajścia reakcji termojądrowej. 	<p>nukleonów wchodzących w skład jądra atomu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać budowę bomby atomowej, - przygotować wypowiedź na temat: Czy elektrownie jądrowe są niebezpieczne? - opisać proces fuzji lekkich jąder na przykładzie cyklu pp, <p>Opisać reakcje zachodzące w bombie wodorowej.</p>	<p>promieniotwórczy ma charakter statystyczny.</p> <ul style="list-style-type: none"> - znając masy protonu, neutronu, elektronu i atomu o liczbie masowej A, obliczyć energię wiązania tego atomu, - na podstawie wykresu zależności $\frac{E_w}{A}(A)$ wyjaśnić otrzymywanie wielkich energii w reakcjach rozszczepiania ciężkich jąder. - odszukać informacje i przygotować prezentację na temat składowania odpadów radioaktywnych i związanych z tym zagrożeń. - porównać energie uwalniane w reakcjach syntezy i reakcjach rozczepienia.
--	---	---	---

Ocena celująca:

Uczeń wykazuje znajomość materiału wykraczającego poza program nauczania i umiejętność rozwiązywania problemów o wysokiej skali trudności lub odnosi sukcesy w konkursach i Olimpiadzie Fizycznej (po spełnieniu warunków na ocenę bardzo dobrą)

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DO KLASY DRUGIEJ

KINEMATYKA			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zjawisk fizycznych występujących w przyrodzie • wyjaśnia, w jaki sposób fizyk zdobywa wiedzę o zjawiskach fizycznych • wymienia przyczyny wprowadzenia Międzynarodowego Układu Jednostek Miar(układ SI) • wymienia trzy podstawowe miary wzorcowe i jednostki długości, masy i czasu • wyjaśnia rolę doświadczenia w fizyce • zapisuje wyniki pomiarów i obliczeń wraz z jednostkami • posługuje się pojęciem <i>niepewność pomiarowa</i> • planuje prosty pomiar; zapisuje wynik pomiaru wraz z niepewnością • wyznacza średnią arytmetyczną wyników pomiarów • projektuje proste doświadczenie obrazujące ruch ciała i rejestruje je za pomocą kamery • posługuje się modelem punktu materialnego • odróżnia wielkości wektorowe od 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe wielkości mierzone podczas badania ruchu • wyjaśnia przyczyny wykonywania pomiarów wielokrotnych • odczytuje dane z tabeli, zapisuje dane w formie tabeli • zapisuje wynik pomiaru lub obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących) • interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych, wykresów • przedstawia dane podane w tabeli za pomocą diagramu słupkowego • wyznacza niepewność maksymalną wartości średniej na podstawie wzoru • określa położenie ciała traktowanego jako punkt materialny w wybranym układzie współrzędnych, posługując się wektorem położenia • definiuje wektor, określa jego cechy (właściwości) • rozwiązuje proste zadania związane z działaniami na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację dotyczącą miar wzorcowych i jednostek wielkości mierzalnych • podaje przykłady błędów grubych i systematycznych • posługuje się niepewnością względną i niepewnością bezwzględną • rysuje wektor w układzie współrzędnych • przedstawia graficznie na wybranym przykładzie różnicę między drogą a przemieszczeniem • opisuje ruch, posługując się współrzędną wektora położenia i współrzędną wektora przemieszczenia • rozwiązuje proste zadania związane z obliczaniem prędkości średniej i chwilowej • szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń; krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku • szacuje niepewności pomiaru i oblicza niepewność względną • opisuje ruch ciała za pomocą wykresu uwzględniającego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega modelowanie matematyczne • posługuje się niepewnością standardową • stosuje – na wybranym przykładzie – równanie ruchu jednostajnego prostoliniowego • rozwiązuje złożone zadania, korzystając z wykresów zależności parametrów ruchu od czasu • znajduje doświadczalnie, np. za pomocą przezroczystej linijki, prostą najlepszego dopasowania do punktów na wykresie zależności $x(t)$; na tej podstawie wyznacza prędkość ciała • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnie zmiennym(przeprowadza złożone obliczenia liczbowe za pomocą kalkulatora) • wykorzystuje właściwości funkcji liniowej $f(x) = ax + b$ do interpretacji wykresów(dopasowuje prostą $y = ax + b$ do wykresu i ocenia trafność tego postępowania; oblicza wartości

<p>skalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na wybranym przykładzie, co oznacza stwierdzenie „ruch jest pojęciem względnym” • opisuje ruch, posługując się pojęciami <i>droga</i> i <i>przemieszczenie</i> • rozróżnia pojęcia <i>droga</i> i <i>przemieszczenie</i> • opisuje ruch, posługując się pojęciem <i>prędkości</i> jako wektora i jego współrzędną; przelicza jednostki prędkości • posługuje się pojęciami <i>prędkość średnia</i> i <i>prędkość chwilowa</i> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wykresy zależności drogi, położenia i prędkości od czasu; rysuje te wykresy na podstawie opisu słownego • stosuje wzór na drogę w ruchu jednostajnie prostoliniowym • klasyfikuje ruchy ze względu na prędkość wskazuje zależności między położeniem, prędkością i przyspieszeniem w ruchu jednostajnie zmiennym • wskazuje przykłady ruchów krzywoliniowych i prostoliniowych w przyrodzie i życiu codziennym • przedstawia graficznie wektory prędkości średniej i chwilowej 	<p>wektorach (dodawanie, odejmowanie, mnożenie przez liczbę)</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ruch jednowymiarowy w różnych układach odniesienia • wskazuje przykłady ruchu względem różnych układów odniesienia • rozróżnia wektor przemieszczenia i wektor położenia ciała • przedstawia graficznie wektor przemieszczenia i wektory położenia w wybranym układzie odniesienia • rozwiązuje proste zadania związane z działaniami na wektorach • rozwiązuje proste przykłady dotyczące dodawania wektorów przemieszczenia wyjaśnia różnicę między prędkością średnią a prędkością chwilową; wyjaśnia, kiedy te prędkości są sobie równe • wykorzystuje związki między położeniem a prędkością w ruchu jednostajnym do obliczania parametrów ruchu • rysuje i interpretuje wykresy zależności parametrów ruchu jednostajnego od czasu 	<p>niepewności pomiarowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykresy zależności prędkości od czasu $v(t)$ dla ruchu jednostajnie przyspieszonego i jednostajnie opóźnionego (samodzielnie wykonuje poprawne wykresy: właściwie oznacza i opisuje osie, dobiera jednostkę, oznacza niepewności punktów pomiarowych) • przeprowadza doświadczenie polegające na badaniu ruchu jednostajnie zmiennego; analizuje wyniki oraz – jeżeli to możliwe – wykonuje i interpretuje wykresy dotyczące ruchu jednostajnie zmiennego • wykorzystuje właściwości funkcji kwadratowej $f(x) = ax^2 + bx + c$ do interpretacji wykresów zależności drogi od czasu i zależności położenia od czasu w ruchu jednostajnie zmiennym • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i konstrukcyjne dotyczące ruchu krzywoliniowego, posługując się pojęciami <i>prędkość średnia</i> i <i>prędkość chwilowa</i> • opisuje położenie ciała za pomocą współrzędnych x i y 	<p>współczynników a i b)</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie wykonuje projekt badania dotyczącego ruchu jednostajnie zmiennego (np. wyznaczenia przyspieszenia w ruchu jednostajnie zmiennym); sporządza tabele wyników pomiaru • wyprowadza wzór na drogę w ruchu jednostajnie zmiennym z wykresu zależności prędkości od czasu $v(t)$ • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnie zmiennym (przeprowadza złożone obliczenia liczbowe za pomocą kalkulatora) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i konstrukcyjne dotyczące rzutu poziomego • analizuje i rozwiązuje zadania dotyczące obserwatora poruszającego się względem wybranego układu odniesienia • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnie zmiennym po okręgu, posługując się kalkulatorem
--	--	---	---

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym tor różni się od drogi; klasyfikuje ruchy ze względu na tor zakreślany przez ciało • wyznacza konstrukcyjnie styczną do krzywej • stosuje pojęcie <i>wektor przemieszczenia</i>; wyznacza wektor przemieszczenia jako różnicę wektorów położenia końcowego i położenia początkowego • wskazuje przykłady względności ruchu • opisuje ruch jednostajny po okręgu, posługując się pojęciami <i>okres</i> i <i>częstotliwość</i> • stosuje radian jako miarę łukową kąta • opisuje ruch jednostajny po okręgu i ruch jednostajnie zmienny po okręgu; wskazuje cechy wspólne i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe z wykorzystaniem równania ruchu jednostajnego • projektuje doświadczenie i wykonuje pomiary związane z badaniem ruchu jednostajnego prostoliniowego • opisuje i analizuje wyniki doświadczenia • opisuje podstawowe zasady określania niepewności pomiaru (szacowanie niepewności pomiaru, obliczanie niepewności względnej, wskazywanie wielkości, której pomiar decydująco wpływa na niepewność otrzymanego wyniku) • opisuje ruch ciała za pomocą tabeli i wykresu – na podstawie pomiarów z bezpośredniej obserwacji lub z filmu; podaje czas i współrzędną położenia • opisuje ruch, określając prędkość średnią i średnią wartość prędkości • rysuje i interpretuje wykresy położenia, prędkości i drogi przy skokowych zmianach prędkości oraz zmianach zwrotu prędkości • posługuje się pojęciami <i>przyspieszenie średnie</i> i <i>przyspieszenie chwilowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia graficznie, że rzut poziomy jest złożeniem ruchu poziomego i pionowego; wykazuje doświadczalnie niezależność tych ruchów • opisuje tor ruchu w rzucie poziomym jako parabolę; wyznacza współczynnik w równaniu paraboli $y = ax^2$ • stosuje prawo składania wektorów do obliczania prędkości ciał względem różnych układów odniesienia • oblicza prędkości względne ruchów na płaszczyźnie • wyprowadza związek między prędkością liniową a prędkością kątową • opisuje ruch zmienny po okręgu, posługując się pojęciami <i>chwilowa prędkość kątowa</i> i <i>przyspieszenie kątowe</i>; przelicza odpowiednie jednostki • szacuje prędkość liniową na podstawie zdjęcia • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnym po okręgu, posługując się kalkulatorem • wyjaśnia, na czym polega różnica 	

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym charakteryzuje się ruch jednostajnie zmienny • definiuje zależność prędkości w ruchu jednostajnie zmiennym od czasu; wykorzystuje ją w zadaniach • wyjaśnia dlaczego wykres $v(t)$ jest funkcją liniową • analizuje spadek swobodny i rzut pionowy w górę; opisuje te ruchy z zastosowaniem równań $v(t)$ i $s(t)$ • oblicza parametry ruchu podczas swobodnego spadku i rzutu pionowego • oblicza parametry ruchu, wykorzystując związki między położeniem, prędkością i przyspieszeniem w ruchu jednostajnie zmiennym • rysuje i interpretuje wykresy zależności parametrów ruchu jednostajnie zmiennego od czasu – wykresy $v(t)$, $s(t)$ i $a(t)$ • opisuje położenie punktu materialnego na płaszczyźnie i w przestrzeni z wykorzystaniem współrzędnych x, y, z • zapisuje – w przyjętym układzie współrzędnych – wektory sumy i różnicy dwóch wektorów 	<p>między przyspieszeniem kątowym a przyspieszeniem dośrodkowym; uzasadnia to graficznie</p>	
--	--	--	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnie zmiennym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza proste obliczenia liczbowe za pomocą kalkulatora, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku • opisuje współrzędne wektora na płaszczyźnie (m.in. wektora położenia), postępując się dwuwymiarowym układem współrzędnych • konstrukcyjnie dodaje i odejmuje wektory o tych samych i różnych kierunkach, postępując się cyrklem, ekierką i linijką • rysuje wektory o różnych kierunkach w układzie współrzędnych; określa ich współrzędne • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące ruchu krzywoliniowego, postępując się pojęciami <i>prędkość średnia</i>, <i>prędkość</i> 		

	<p><i>chwilowa i przemieszczenie</i></p> <ul style="list-style-type: none">• opisuje rzut poziomy, wykorzystując równanie ruchu jednostajnego dla współrzędnej poziomej i równanie ruchu jednostajnie zmiennego dla współrzędnej pionowej• opisuje ruch jednostajny po okręgu, posługując się pojęciami <i>promień wodzący, kąt w radianach, prędkość kątowa</i>• oblicza parametry ruchu jednostajnego po okręgu• opisuje wektory prędkości i przyspieszenia dośrodkowego• rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnym po okręgu		
--	---	--	--

RUCH I SIŁY

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady oddziaływań i rozpoznaje oddziaływania w sytuacjach praktycznych • wymienia rodzaje oddziaływań fundamentalnych • planuje i wykonuje doświadczenie ilustrujące wzajemność oddziaływań • opisuje oddziaływania, posługując się pojęciem <i>siła</i> • przedstawia siłę za pomocą wektora; wymienia cechy tego wektora • wskazuje przykłady bezwładności ciał • stosuje do obliczeń związek między masą ciała, przyspieszeniem i siłą • obserwuje przebieg doświadczenia; zapisuje i analizuje wyniki pomiarów; wyciąga wnioski z doświadczenia • podaje przykłady wzajemnego oddziaływania ciał • opisuje wzajemne oddziaływanie ciał, posługując się trzecią zasadą dynamiki Newtona • planuje – korzystając z podręcznika – i demonstrować doświadczenie ilustrujące trzecią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady oddziaływań fundamentalnych • wyjaśnia znaczenie punktu przyłożenia siły • wyznacza graficznie siłę wypadkową dwóch sił • składa siły działające wzdłuż prostych równoległych • rozkłada siłę, np. siłę ciężkości na równi pochyłej, na składowe • rozróżnia siły wypadkową i równoważącą • opisuje ruch ciał, wykorzystując pierwszą zasadę dynamiki Newtona • opisuje ruch ciał, korzystając z drugiej zasady dynamiki Newtona • wymienia jednostki siły i opisuje ich związek z jednostkami podstawowymi • szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń; krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku • opisuje zachowanie ciał na podstawie trzeciej zasady dynamiki Newtona • rozwiązuje proste zadania problemowe, wskazując siły wzajemnego oddziaływania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje metodę dodawania wektorów (reguły równoległoboku lub trójkąta) do wyznaczania siły wypadkowej • wskazuje przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności składania i rozkładania sił • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – proste zadania obliczeniowe; w obliczeniach stosuje drugą zasadę dynamiki i kinematyczne równania ruchu • wyjaśnia (mikroskopowo), na czym polega występowanie sił tarcia • stosuje i zapisuje zasady dynamiki Newtona z uwzględnieniem sił tarcia • wskazuje – w życiu codziennym i w przyrodzie – jaka siła pełni rolę siły dośrodkowej w ruchu po okręgu • posługuje się pojęciem <i>siła odśrodkowa</i> i <i>siła bezwładności</i>; znając kierunek i zwrot przyspieszenia układu nieinercyjnego, przedstawia na rysunku kierunek i zwrot siły odśrodkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe; w obliczeniach stosuje drugą zasadę dynamiki i kinematyczne równania ruchu • rozwiązuje złożone zadania problemowe i doświadczenia dotyczące trzeciej zasady dynamiki Newtona • rozwiązuje trudne zadania obliczeniowe i problemowe z uwzględnieniem sił tarcia • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem jednostajnym po okręgu; w obliczeniach korzysta ze wzoru na siłę dośrodkową • ^R podaje przykłady działania siły Coriolisa • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe; wybiera układ odniesienia odpowiedni do opisu ruchu ciała

<p>zasadę dynamiki</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia (na przykładach) dlaczego siły wynikające z trzeciej zasady dynamiki się nie równoważą • wskazuje negatywne i pozytywne skutki tarcia • rozróżnia tarcie statyczne i tarcie kinetyczne • dopasowuje prostą $y = ax$ do wykresu; oblicza wartość współczynnika a <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zależności między siłą dośrodkową a masą, prędkością liniową i promieniem; wskazuje przykłady sił pełniących funkcję siły dośrodkowej • rozróżnia układy inercjalny i nieinercjalny • wskazuje różne przykłady działania sił bezwładności w ruchu prostoliniowym 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia tarcie toczne i tarcie poślizgowe • opisuje ruch ciał, posługując się pojęciem <i>siła tarcia</i> • wyjaśnia, kiedy występuje tarcie statyczne, a kiedy kinetyczne; opisuje rolę tarcia w przyrodzie i technice • wyznacza współczynnik tarcia: planuje doświadczenie, mierzy siłę, która działa podczas jednostajnego ciągnięcia pudełka przy różnej sile nacisku, sporządza tabelę z wynikami pomiarów, oblicza średnią wartość współczynnika tarcia, szacuje niepewność pomiaru, oblicza niepewność względną, wskazuje wielkości, których pomiar decydująco wpływa na niepewność wyniku • samodzielnie wykonuje poprawny wykres (właściwie oznacza i opisuje osie, dobiera jednostkę, oznacza niepewność punktów pomiarowych) • przedstawia graficznie kierunek i zwrot siły bezwładności, znając kierunek i zwrot przyspieszenia układu nieinercjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własnymi słowami główne tezy artykułu popularnonaukowego <i>Czy można biegać po wodzie?</i> 	
--	--	---	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza parametry ruchu jednostajnego po okręgu oraz wartość siły dośrodkowej (szacuje wartość spodziewanego wyniku, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) • wyjaśnia różnice między opisami ruchu ciał w układach inercjalnych i nieinercjalnych • opisuje ruch ciał w nieinercjalnych układach odniesienia, posługując się siłami bezwładności • wyjaśnia różnice między opisami ruchu ciał po okręgu w układach inercjalnych i nieinercjalnych • posługuje się siłami bezwładności do opisu ruchu ciał w układach nieinercjalnych • wskazuje urządzenia gospodarstwa domowego, w których wykorzystano działanie siły odśrodkowej 		

ENERGIA I PĘD

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami <i>praca</i> i <i>moc</i> • oblicza pracę siły na danej drodze, gdy na ciało działa stała siła, a ciało przemieszcza się w kierunku zgodnym z kierunkiem jej działania • wyjaśnia na wybranym przykładzie, że wykonanie pracy nad ciałem wpływa na jego energię • posługuje się pojęciem <i>energia potencjalna</i>; oblicza wartość energii potencjalnej • wyjaśnia, dlaczego energia potencjalna ciała zależy od przyjętego układu odniesienia • wymienia różne formy energii • wskazuje przykłady różnych form energii (korzysta z przykładów w podręczniku) • posługuje się pojęciem <i>energia kinetyczna</i> • stosuje zasadę zachowania energii mechanicznej • posługuje się pojęciem <i>pęd</i> • wyjaśnia, od czego zależy zmiana pędu ciała • odróżnia zderzenia sprężyste od niesprężystych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza pracę, gdy siła o stałej wartości działa niezgodnie z kierunkiem ruchu, a ciało porusza się po linii prostej • przedstawia jednostki pracy i mocy; opisuje ich związki z jednostkami podstawowymi • oblicza pracę stałej siły na podstawie wykresu zależności siły powodującej przemieszczenie od drogi • oblicza moc urządzeń mechanicznych • stosuje wzory na pracę i moc do rozwiązywania prostych zadań obliczeniowych: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, zapisuje wynik obliczenia jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku • wyjaśnia, dlaczego praca wykonana nad ciałem w obecności siły grawitacji nie zależy od sposobu przemieszczenia, lecz od wysokości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia graficznie pracę siły zmiennej (za pomocą wykresu zależności siły od drogi); wyraża jej wartość jako sumę pól wszystkich prostokątów, gdy pole każdego z nich odpowiada drodze przebytej w bardzo krótkich chwilach ruchu • wyjaśnia na przykładach, że praca nie zależy od kształtu toru, lecz od przemieszczenia ciała • rysuje rozkład sił podczas przesuwania ciała w poziomie i po równi • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe z wykorzystaniem wzorów na pracę i moc • wyjaśnia, kiedy siła wykonuje pracę dodatnią, a kiedy ujemną; wskazuje sytuacje, w których praca jest równa zero • wykazuje, że praca nad ciałem wykonana przez siłę równoważącą siłę grawitacji jest równa przyrostowi energii potencjalnej ciała • stosuje pojęcia <i>energia użyteczna</i> i <i>sprawność</i> do rozwiązywania prostych zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że praca wykonana nad ciałem przez stałą niezrównoważoną siłę jest równa przyrostowi energii kinetycznej ciała • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe dotyczące energii potencjalnej sprężystości, posługując się kalkulatorem i wykresem zależności siły od wydłużenia sprężyny •^R rozwiązuje złożone zadania dotyczące ruchu ciał o zmiennej masie, np. rakiet • przeprowadza badanie zderzeń centralnych skośnych i czołowych kulek stalowych lub monet (wykonuje doświadczenia, opisuje i analizuje wyniki, wyciąga wnioski) • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe dotyczące zderzeń sprężystych

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – proste zadania obliczeniowe z wykorzystaniem wzorów na energię potencjalną • oblicza pracę, jaką trzeba wykonać, aby – działając stałą siłą F – rozpędzić ciało od stanu spoczynku do danej prędkości v na drodze s • oblicza wartość energii kinetycznej • wykorzystuje zasadę zachowania energii mechanicznej do obliczania parametrów ruchu • bada spadek swobodny; analizuje związane z nim przemiany energii • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – proste zadania obliczeniowe z wykorzystaniem wzorów na energię kinetyczną • oblicza moc urządzeń mechanicznych, uwzględniając ich sprawność • wykazuje doświadczalnie, od czego zależy współczynnik sprężystości sprężyn 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje – na wybranym przykładzie – przemiany jednego rodzaju energii w drugi; ilustruje je za pomocą diagramów i wykresów, korzystając z poglądowych ilustracji zamieszczonych w podręczniku • interpretuje wykres zmiany wydłużenia ciała stałego w zależności od przyłożonej siły • sporządza wykres zależności siły odkształcającej sprężynę od wydłużenia sprężyny (właściwie oznacza i opisuje osie, dobiera jednostkę, oznacza niepewność punktów pomiarowych); wykazuje, że pole pod wykresem liczbowo jest równe pracy potrzebnej do rozciągnięcia sprężyny • wyprowadza wzór na energię potencjalną sprężystości • analizuje przemiany energii (na wybranych przykładach) • interpretuje drugą zasadę dynamiki Newtona w postaci ogólnej • stosuje zasadę zachowania pędu do wyjaśniania zjawisk odrzutu i startu rakiet kosmicznych 	
--	--	--	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje warunki, w jakich można stosować prawo Hooke'a • przeprowadza doświadczenie związane z badaniem zależności siły odkształcającej sprężyny od wydłużenia sprężyny (opisuje doświadczenie, zapisuje w tabeli wyniki pomiarów) • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe, wykorzystując zasadę zachowania energii mechanicznej; oblicza energię sprężystości ciała • przewiduje wynik doświadczenia na podstawie zasady zachowania pędu • wykorzystuje zasadę zachowania pędu do obliczania prędkości ciał podczas zderzenia sprężystych i zjawiska odrzutu • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – proste zadania obliczeniowe związane z zasadą zachowania pędu (szacuje wartość spodziewanego wyniku, krytycznie analizuje jego realność) • stosuje zasadę zachowania pędu do opisu zderzeń niesprężystych • wyznacza prędkość kul po zderzeniu, korzystając z podanych wzorów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zderzenia sprężyste ciał o różnej masie • wyjaśnia, dlaczego w przypadku zderzenia niesprężystego suma energii kinetycznych zderzających się kul przed zderzeniem jest większa niż po zderzeniu • posługuje się pojęciem <i>zderzenia centralne skośne i czołowe</i> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanego tekstu popularnonaukowego (przedstawia własnymi słowami główne tezy artykułu popularnonaukowego <i>Fizyk ogląda TV</i>) 	

	• stosuje zasady zachowania energii kinetycznej i zachowania pędu do opisu zderzeń sprężystych• rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – proste zadania obliczeniowe dotyczące zderzeń niesprężystych		

BRYŁA SZTYWNA

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza doświadczalnie środek ciężkości płaskiego ciała zawieszzonego na nici • wskazuje (na wybranych przykładach) sposoby zwiększania stabilności ciała • wyjaśnia, kiedy bryła sztywna porusza się ruchem obrotowym jednostajnie przyspieszonym, a kiedy – ruchem obrotowym jednostajnie opóźnionym • definiuje moment pędu punktu materialnego • wskazuje analogie między wielkościami fizycznymi opisującymi dynamikę ruchu postępowego i obrotowego bryły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcia <i>punkt materialny</i> i <i>bryła sztywna</i>; zna granice ich stosowalności • ocenia, czy dane ciało porusza się jedynie ruchem postępowym czy jednocześnie ruchem postępowym i obrotowym • opisuje ruch bryły sztywnej, stosując pojęcia <i>prędkość kątowa</i>, <i>przyspieszenie kątowe</i>, <i>okres</i>, <i>częstotliwość</i> • wyznacza środek masy bryły (samodzielnie wykonuje i opisuje doświadczenie, wyciąga wnioski) • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe (szacuje wartość spodziewanego wyniku, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) • interpretuje i oblicza iloczyn wektorowy dwóch wektorów • oblicza momenty sił działające na ciało lub układ ciał (bryłę sztywną) • wykonuje obliczenia, wykorzystując warunek równowagi momentów sił • odróżnia energię potencjalną ciężkości ciała traktowanego jako punkt materialny od energii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem <i>precesja</i> • stosuje wzór na wyznaczanie środka masy bryły sztywnej • wyznacza środek masy układu ciał • analizuje równowagę brył sztywnych, kiedy siły działają w jednej płaszczyźnie (gdy siły i momenty sił się równoważą) – na podstawie pierwszej zasady dynamiki ruchu obrotowego • analizuje ruch obrotowy bryły sztywnej pod wpływem momentu siły • wskazuje sytuacje, w których równowaga bryły sztywnej decyduje o bezpieczeństwie (np. stabilność łodzi czy konstrukcji) • projektuje – korzystając z przykładów podanych w podręczniku – i przeprowadza doświadczenie ilustrujące tor ruchu środka masy • wyjaśnia, od czego zależy moment bezwładności bryły • analizuje złożony ruch bryły sztywnej (ruchy: postępowy i obrotowy) • oblicza energię całkowitą bryły (np. walca, kuli) obracającej się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone zadania związane z ruchem obrotowym bryły sztywnej (przeprowadza obliczenia za pomocą kalkulatora) • wyprowadza wzór na położenie środka masy • rozwiązuje – posługując się kalkulatorem – złożone zadania obliczeniowe; korzysta ze wzoru na moment siły • określa warunki równowagi ciała stojącego na podłożu • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe, stosując wzory na energię w ruchu obrotowym (przeprowadza złożone obliczenia liczbowe za pomocą kalkulatora) • bada doświadczalnie zależność przyspieszenia kątowego od momentu siły i momentu bezwładności (wykonuje doświadczenie z wahadłem Oberbecka ilustrujące jakościowy związek między prędkością kątową a momentem siły i momentem bezwładności; opisuje i analizuje wyniki, wyciąga wnioski z doświadczenia) • rozwiązuje złożone zadania

	<p>potencjalnej ciężkości ciała, którego wymiarów nie można pominąć; wyznacza energię potencjalną ciężkości tych ciał</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcia <i>masa</i> i <i>moment bezwładności</i> • oblicza bilans energii, uwzględniając energię kinetyczną ruchu obrotowego • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe z zastosowaniem wzorów na energię w ruchu obrotowym (rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) • opisuje ruch obrotowy bryły sztywnej wokół osi przechodzącej przez jej środek masy, uwzględniając prędkość kątową i przyspieszenie kątowe • analizuje ruch obrotowy bryły sztywnej pod wpływem momentu sił • przedstawia jednostki wielkości fizycznych związanych z mechaniką bryły sztywnej; opisuje ich związki z jednostkami podstawowymi 	<p>wokół osi przechodzącej przez środek jej masy</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrowa na wybranym przykładzie zasadę zachowania momentu pędu (m.in. zjawisko odrzutu) • podaje przykłady wykorzystania zasady zachowania momentu pędu w sporcie, urządzeniach technicznych i we Wszechświecie 	<p>obliczeniowe z zastosowaniem drugiej zasady dynamiki ruchu obrotowego oraz kinematycznego równania ruchu obrotowego (przeprowadza złożone obliczenia za pomocą kalkulatora)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykorzystania efektu żyroskopowego w praktyce • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe z zastosowaniem uogólnionej drugiej zasady dynamiki ruchu obrotowego oraz zasady zachowania momentu pędu (przeprowadza złożone obliczenia za pomocą kalkulatora) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i problemowe na poziomie maturalnym
--	---	---	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe z zastosowaniem drugiej zasady dynamiki ruchu obrotowego (rozdziela wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza proste obliczenia liczbowe za pomocą kalkulatora, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) • oblicza moment pędu bryły sztywnej i układu ciał • analizuje ruch bryły wokół osi obrotu z zastosowaniem zasady zachowania momentu pędu • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe z zastosowaniem zasady zachowania momentu pędu (rozdziela wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) 		

RUCH DRGAJĄCY

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i demonstruje przykłady ruchu drgającego (ruch ciężarka na sprężynie) rejestruje ruch drgający ciężarka na sprężynie za pomocą kamery sporządza wykres zależności położenia ciężarka od czasu opisuje ruch wahadła matematycznego i ciężarka na sprężynie; analizuje przemiany energii w tych ruchach opisuje drgania, posługując się pojęciami amplitudy drgań, okresu i częstotliwości; wskazuje położenie równowagi i odczytuje amplitudę oraz okres z wykresu $x(t)$ dla drgającego ciała; sporządza wykresy $x(t)$ posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej opisuje ruch harmoniczny, posługując się pojęciem siły; wyjaśnia, że siła powodująca ten ruch jest wprost proporcjonalna do wychylenia posługuje się właściwościami funkcji trygonometrycznych sinus i cosinus do opisu ruchu harmonicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> interpoluje (ocenia orientacyjnie) wartość pośrednią między danymi na podstawie tabeli i wykresu rozwiązuje proste zadania obliczeniowe i nieobliczeniowe związane z ruchem drgającym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku analizuje ruch pod wpływem sił sprężystych (harmonicznych); podaje przykłady takiego ruchu wyjaśnia, co to jest faza ruchu drgającego interpretuje wykresy zależności położenia, prędkości i przyspieszenia od czasu w ruchu harmonicznym rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe oraz problemowe związane z ruchem harmonicznym posługuje się modelem i równaniem oscylatora harmonicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania obliczeniowe i nieobliczeniowe związane z ruchem drgającym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku rozwiązuje zadania obliczeniowe oraz problemowe związane z ruchem harmonicznym doświadczalnie bada zależność okresu drgań wahadła sprężynowego od masy ciężarka i współczynnika sprężystości: wykonuje pomiary i zapisuje wyniki w tabeli, opisuje i analizuje wyniki pomiarów, formułuje wnioski wyprowadza wzór na okres i częstotliwość drgań wahadła sprężynowego stosuje równanie oscylatora harmonicznego do wyznaczania okresu drgań wahadła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje złożone, nietypowe zadania obliczeniowe i nieobliczeniowe (problemowe) związane z ruchem drgającym (przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem) planuje i wykonuje doświadczenie obrazujące zależność między drganiami harmonicznymi a ruchem rzutu punktu poruszającego się po okręgu wyprowadza wzory: $x(t)$, $v(t)$, $a(t)$ rozwiązuje nietypowe zadania obliczeniowe oraz problemowe związane z ruchem harmonicznym samodzielnie wykonuje poprawny wykres zależności okresu drgań wahadła sprężynowego od masy ciężarka (właściwe oznaczenie i opis osi, wybór skali, oznaczenie niepewności punktów pomiarowych), interpretuje wykres, wykazuje słuszność wzoru: $T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}}$ rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem wahadła sprężynowego (szacuje

<ul style="list-style-type: none"> • demonstruje drgania wahadła sprężynowego • opisuje ruch ciężarka na sprężynie • oblicza okres drgań ciężarka na sprężynie • opisuje ruch wahadła matematycznego • planuje doświadczenie dotyczące wyznaczania przyspieszenia ziemskiego za pomocą wahadła matematycznego, z pomocą nauczyciela lub korzystając z podręcznika; wybiera właściwe narzędzia pomiaru, mierzy czas, długość • analizuje przemiany energii w ruchu wahadła matematycznego i ciężarka na sprężynie • stosuje zasadę zachowania energii do opisu ruchu drgającego, opisuje przemiany energii kinetycznej i potencjalnej w tym ruchu • wyjaśnia, dlaczego drgania są zanikające, wskazuje przyczyny tłumienia drgań • demonstruje drgania tłumione • opisuje drgania wymuszone 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z ruchem wahadła sprężynowego (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyjaśnia, od czego zależy okres drgań wahadła matematycznego • wyjaśnia, dlaczego wzór na okres drgań tego wahadła stosujemy dla małych wychyleń • oblicza okres drgań wahadła matematycznego • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z ruchem wahadła matematycznego (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • rozwiązuje typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z ruchem wahadła matematycznego • analizuje zasadę zachowania energii oscylatora harmonicznego 	<p>sprężynowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem wahadła sprężynowego (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyznacza doświadczalnie przyspieszenie ziemskie za pomocą wahadła matematycznego: wykonuje pomiary i zapisuje wyniki w tabeli, opisuje i analizuje wyniki pomiarów, szacuje niepewności pomiarowe, oblicza wartość średnią przyspieszenia ziemskiego, oblicza niepewność względną • wskazuje wielkości, których pomiar ma decydujący wpływ na niepewność otrzymanej wartości przyspieszenia ziemskiego • rozwiązuje bardziej złożone typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z ruchem wahadła matematycznego • stosuje funkcje trygonometryczne $\sin^2 a$ i $\cos^2 a$ do ilustracji energii potencjalnej i kinetycznej 	<p>wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z ruchem wahadła matematycznego • udowadnia spełnienie zasady zachowania energii, postępując się wzorami na energię potencjalną i kinetyczną oscylatora harmonicznego • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z zasadą zachowania energii (przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, postępując się kalkulatorem) • rozwiązuje nietypowe złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem harmonicznym (przeprowadza złożone obliczenia, postępując się kalkulatorem)
--	--	---	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • demonstruje rezonans mechaniczny za pomocą wahadeł sprzężonych • wskazuje przykłady rezonansu mechanicznego, wyjaśnia jego znaczenie, np. w budownictwie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z zasadą zachowania energii (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • opisuje drgania wymuszone • opisuje zjawisko rezonansu mechanicznego na wybranych przykładach • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z ruchem drgającym wahadła sprężynowego, matematycznego oraz z zasadą zachowania energii, a w szczególności: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<ul style="list-style-type: none"> • bada zależność długości wahadła od kwadratu okresu drgań wahadła matematycznego: wykonuje pomiary okresu drgań wahadła dla różnych jego długości, sporządza tabelę z wynikami pomiarów, wyciąga wnioski, wykonuje wykres zależności $l(T^2)$ (właściwe oznaczenie i opis osi, wybór skali, oznaczenie niepewności punktów pomiarowych), dopasowuje prostą $y = ax$ do wykresu, interpretuje wykres • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z ruchem harmonicznym (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) 	

FALE MECHANICZNE

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje mechanizm przekazywania drgań z jednego punktu ośrodka do drugiego na przykładzie układu wahadeł połączonych sprężynami • posługuje się pojęciami: amplitudy, okresu i częstotliwości, prędkości i długości fali do opisu fal harmonicznyc; stosuje w obliczeniach związku między tymi wielkościami • wskazuje ośrodki, w których rozchodzą się fale mechaniczne • opisuje przenoszenie energii przez falę mechaniczną • posługując się kalkulatorem, rozwiązuje proste zadania obliczeniowe z zastosowaniem pojęć: amplitudy, okresu, częstotliwości, prędkości i długości fali oraz stosuje funkcję falową fali harmonicznej • stosuje ogólny wzór na funkcję falową fali harmonicznej • wymienia wielkości fizyczne, od jakich zależą wysokość i głośność dźwięku • opisuje mechanizm wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje falę poprzeczną i falę podłużną • opisuje drgania harmoniczne za pomocą $x = A \sin(\omega t + \varphi)$, posługuje się pojęciami: częstość kołowa, przesunięcie fazowe • rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania, stosując równanie fali • interpretuje równanie fali, oblicza amplitudę, okres, częstotliwość, prędkość i długość danej fali • opisuje fale dźwiękowe; wskazuje ich przykłady z życia codziennego • opisuje załamanie fali na granicy dwóch ośrodków • podaje prawo załamania fali • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe, stosując prawo odbicia i prawo załamania fali (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyjaśnia przyczyny załamania fal • wyjaśnia, na czym polega zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia • wyjaśnia mechanizm zjawiska ugięcia fali, opierając się na zasadzie Huygensa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania o podwyższonym stopniu trudności, w tym także związane z codziennym życiem, stosując równanie fali • rozwiązuje zadania konstrukcyjne i obliczeniowe z wykorzystaniem prawa odbicia i prawa załamania fali • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności, stosując prawo odbicia i prawo załamania fali (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • rozwiązuje zadania obliczeniowe i graficzne o średnim poziomie trudności związane z superpozycją fal (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) • wykazuje, że każdy dźwięk wydawany przez instrument muzyczny można przedstawić jako sumę odpowiednio dobranych funkcji sinusoidalnych • wyjaśnia, od czego zależy natężenie dźwięku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo nietypowe zadania związane z codziennym życiem, stosuje równanie fali; interpretuje to równanie • ^Rprzeprowadza pomiary długości słupa powietrza, przy którym słyszy rezonans drgającego kamertonu i powietrza zamkniętego w rurze, sporządza tabelę z wynikami pomiarów; oblicza wartość średnią prędkości dźwięku • wskazuje wielkości, których pomiar ma decydujący wpływ na wynik pomiaru; analizuje błędy pomiarów, wyznacza błąd względny i bezwzględny • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z prawami odbicia i załamania fali oraz superpozycją fal (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) • planuje doświadczenie związane z pomiarem prędkości dźwięku, sporządza tabelę z wynikami pomiarów, analizuje błędy pomiarów, wyznacza błąd względny i bezwzględny

<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: infradźwięki, ultradźwięki • podaje prawo odbicia fali mechanicznej • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe, stosując prawo odbicia i prawo załamania fali (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje fale stojące i ich związek z falami biegnącymi przeciwbieżnie • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z superpozycją fal • wskazuje wielkości, których pomiar ma decydujący wpływ na wynik pomiaru prędkości dźwięku 		
<ul style="list-style-type: none"> • demonstruje fale (także graficznie): kolistą, płaską i kulistą • rozróżnia pojęcia: grzbiet fali, dolina fali i promień fali • opisuje zjawiska odbicia i załamania fali mechanicznej • wyjaśnia, na czym polega superpozycja fal • ilustruje graficznie zasadę superpozycji fal • wyjaśnia mechanizm powstawania fali stojącej • wskazuje węzły w modelu fali stojącej jako miejsca, w których amplituda fali wynosi zero oraz strzałki jako miejsca, w których amplituda fali jest największa • demonstruje dźwięk prosty za pomocą kamertonu 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza pomiary częstotliwości drgań struny: sporządza tabelę pomiarów, a na jej podstawie rysuje wykres, znajduje prostą najlepszego dopasowania i wyznacza jej współczynnik kierunkowy, który odpowiada prędkości dźwięku w powietrzu • przeprowadza pomiary częstotliwości drgań struny dla różnych jej długości, sporządza tabelę wyników pomiaru, samodzielnie wykonuje poprawny wykres (właściwe oznaczenie i opis osi, wybór skali, oznaczenie niepewności punktów pomiarowych) • opisuje zjawisko interferencji na dowolnie wybranym przykładzie fali • opisuje interferencję 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowuje prostą do wyników pomiaru i odczytuje jej współczynnik kierunkowy, sprawdza za pomocą prostych przekształceń algebraicznych, czy wyraża on prędkość dźwięku w powietrzu • rozwiązuje zadania obliczeniowe i graficzne związane z mechanizmem wytwarzania dźwięków przez różne instrumenty muzyczne (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) • wyjaśnia mechanizm powstawania fal stojących w strunach i słupach powietrza; projektuje samodzielnie eksperyment • opisuje i wyjaśnia geometrycznie interferencję fal na dwóch szczelinach; projektuje 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i graficzne związane z mechanizmem wytwarzania dźwięków przez różne instrumenty muzyczne (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) • uzasadnia warunek spójności interferujących fal • ^Rwyprowadza wzór na wzmocnienie interferencyjne i wygaszenie interferencyjne • rozwiązuje złożone zadania rachunkowe i problemowe związane ze zjawiskiem Dopplera (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem) • rozwiązuje zadania obliczeniowe i problemowe, stosując wzory na natężenie i poziom natężenia

<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia graficznie dźwięk prosty, wskazuje jego częstotliwość i amplitudę • opisuje mechanizm wytwarzania dźwięku w instrumentach muzycznych • rozróżnia dźwięki proste i złożone • posługuje się programami komputerowymi przeznaczonymi m.in. do uzyskiwania charakterystyki dźwięku • oblicza wartość średnią prędkości dźwięku • podaje zasadę Huygensa • odróżnia zjawisko dyfrakcji od zjawiska interferencji • planuje doświadczenie obowiązkowe: pomiar częstotliwości drgań struny 	<p>konstruktywną i destruktywną</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są fale spójne • wyjaśnia mechanizm powstawania fali stojącej • stosuje opis matematyczny fali stojącej • podaje odległości między sąsiednimi węzłami i strzałkami fali stojącej jako wielokrotności długości fali • wyjaśnia mechanizm ugięcia fali, opierając się na zasadzie Huygensa • wyznacza długość fali na podstawie obrazu interferencyjnego • opisuje efekt Dopplera w przypadku poruszającego się źródła i nieruchomego obserwatora • stosuje w obliczeniach wzory na natężenie i poziom natężenia dźwięku • odczytuje poziom natężenia dźwięku szkodliwy dla człowieka i zagrażający uszkodzeniem słuchu • wyjaśnia, od czego zależy natężenie fali dźwiękowej 	<p>samodzielnie eksperyment</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje odpowiednie wzory • ilustruje graficznie zasadę superpozycji fal; wskazuje przykłady z życia codziennego • opisuje efekt Dopplera w przypadku jednoczesnego ruchu obserwatora i źródła • rozwiązuje zadania rachunkowe związane ze zjawiskiem Dopplera (przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem); omawia przykłady zamieszczone w podręczniku i inne • wskazuje przykłady zastosowania zjawiska Dopplera, np. w medycynie • ^Rwskazuje przykłady zastosowania skali logarytmicznej w różnych dziedzinach wiedzy • ^Rwyjaśnia, dlaczego poziom natężenia dźwięku określa się za pomocą skali logarytmicznej • ^Rrozwiązuje typowe zadania obliczeniowe, stosując wzory na natężenie i poziom natężenia dźwięku (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) 	<p>dźwięku (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)</p>
--	--	--	--

TERMODYNAMIKA

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek między energią kinetyczną cząsteczek a temperaturą • wymienia główne założenia kinetyczno--molekularnej teorii budowy materii • opisuje ruchy Browna oraz dyfuzję jako dowody ruchu cząsteczek • wyjaśnia, na czym polegają ruchy Browna • opisuje energię wewnętrzną w ujęciu mikroskopowym • posługuje się pojęciem średniej energii kinetycznej cząsteczek • wyjaśnia ogólnie podstawy kinetyczno--molekularnej teorii budowy materii • stosuje jednostki miary temperatury – kelwiny i stopnie Celsjusza; posługuje się zależnością między tymi jednostkami • stosuje wzór na średnią energię kinetyczną cząsteczek • opisuje zjawiska: topnienia, krzepnięcia, parowania, skraplania, sublimacji i resublimacji • rozwiązuje bardzo proste 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje związek między temperaturą w skali Kelwina a średnią energią kinetyczną • wyjaśnia szczegółowo podstawy kinetyczno--molekularnej teorii budowy materii • wyjaśnia, od czego zależy energia wewnętrzna substancji • interpretuje symulację obrazującą istotę ruchów Browna • planuje doświadczenie dotyczące wyznaczania ciepła właściwego cieczy, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • stosuje pojęcie ciepła właściwego; sporządza tabelę z wynikami pomiarów; wskazuje wielkości, których pomiar ma decydujący wpływ na wynik mierzenia wielkości fizycznej; analizuje błędy pomiarów • rozwiązuje proste, typowe zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania o podwyższonym stopniu trudności, stosując pierwszą zasadę termodynamiki • wygłasza referat na temat występowania zjawisk cieplnych w przyrodzie, omawia mechanizm ich powstawania • wyjaśnia, dlaczego ciepło właściwe substancji nie zależy od jej masy • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe, stosując wzory na bilans cieplny (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyznacza doświadczalnie ciepło właściwe cieczy, opracowuje wyniki pomiarów • rozwiązuje złożone (wymagające zastosowania kilku wzorów lub zależności), ale typowe zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania związane z codziennym życiem, stosując równanie bilansu cieplnego • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania obliczeniowe i problemowe o podwyższonym stopniu trudności dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia

<p>zadania obliczeniowe dotyczące przepływu energii: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: ciepła właściwego, ciepła topnienia i ciepła parowania • planuje pomiar ciepła właściwego cieczy, dobiera przyrządy, korzystając z podręcznika lub z pomocą nauczyciela • przedstawia własnymi słowami, z niewielką pomocą nauczyciela, główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego lub wybranych fragmentów podręcznika • opisuje efekt cieplarniany • omawia przykłady zjawisk cieplnych w przyrodzie ożywionej 	<p>obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm przemian fazowych z mikroskopowego punktu widzenia (uwzględniając pojęcie cząsteczki) • wykorzystuje pojęcia ciepła właściwego i ciepła przemiany fazowej w analizie bilansu cieplnego • wyjaśnia zależność temperatury wrzenia cieczy od ciśnienia atmosferycznego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • opisuje wpływ konwekcji na klimat na Ziemi 	<p>kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • wykonuje eksperyment obrazujący zjawiska fizyczne dotyczące ciepła (np. efekt cieplarniany) • planuje samodzielnie doświadczenia dotyczące przemian gazu, proponuje sposoby przedstawienia i analizy wyników • wyprowadza równanie stanu gazu doskonałego 	<p>fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje artykuł dotyczący zjawisk cieplnych występujących w przyrodzie w postaci pisemnej lub ustnej; wykonuje model danego zjawiska (lub plakat), stosując dowolną technikę • samodzielnie planuje i wykonuje doświadczenia dotyczące przemian gazu, dobiera przyrządy, ocenia metodę pomiaru, proponuje sposoby jej udoskonalenia, projektuje, opisuje i analizuje wyniki, sporządza i analizuje wykresy • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku
--	--	---	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje z pomocą nauczyciela typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem • analizuje jakościowo zmiany energii wewnętrznej spowodowane wykonaniem pracy i przepływem ciepła • stosuje pierwszą zasadę termodynamiki; odróżnia przekaz energii w formie pracy od przekazu energii w formie ciepła • z pomocą nauczyciela (lub korzystając z podręcznika) planuje doświadczenia dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, sporządza i analizuje wykresy • posługuje się pojęciem 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje doświadczenie dotyczące wyznaczenia ciepła topnienia lodu, opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • analizuje pierwszą zasadę termodynamiki jako zasadę zachowania energii • stosuje poznane wzory do rozwiązywania prostych zadań rachunkowych • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • korzystając z podręcznika, wykonuje doświadczenia dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki, sporządza i analizuje wykresy • planuje doświadczenie dotyczące przemian gazu, opisuje i analizuje wyniki, sporządza i analizuje wykresy • interpretuje wykresy ilustrujące przemiany: izochoryczną, izobaryczną i izochoryczną • wyjaśnia założenia gazu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • wyjaśnia zależność między C_p a C_v • oblicza zmiany energii wewnętrznej w przemianie izochorycznej i izobarycznej • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: analizuje treść zadań rachunkowych, rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania o podwyższonym stopniu trudności związane z ciepłem przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku; interpretuje wykresy • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i problemowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rozwiązuje zadania związane z drugą zasadą termodynamiki, wykazuje wysoką umiejętność pracy zespołowej • przedstawia własnymi słowami główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego o wysokim stopniu trudności dotyczącego procesów cieplnych występujących

<p>ciśnienia jako makroskopowej wielkości fizycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia założenia modelu gazu doskonałego • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste zadania związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe • rozróżnia przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • opisuje przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • stosuje poznane wzory dotyczące przemian gazu doskonałego do rozwiązywania prostych zadań rachunkowych (z pomocą nauczyciela) 	<p>doskonałego; stosuje równanie gazu doskonałego (równanie Clapeyrona) do wyznaczenia parametrów gazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia ciśnienia w ujęciu mikroskopowym, obrazuje graficznie ciśnienie w ujęciu mikroskopowym • interpretuje równanie stanu gazu doskonałego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • opisuje przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną • interpretuje wykresy ilustrujące przemiany: izochoryczną, izotermiczną i izobaryczną, uwzględniając kolejność przemian • oblicza zmianę energii wewnętrznej w przemianie izochorycznej i przemianie izobarycznej; oblicza pracę w przemianie izobarycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje pierwszą zasadę termodynamiki w przypadku przemian: izotermicznej (izotermiczne sprężanie i rozprężanie gazu), izochorycznej, izobarycznej (ogrzewanie i oziębianie izobaryczne), ^Radiabaty cznej (sprężanie adiabaty czne) • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • opisuje i analizuje przemiany energii w silnikach cieplnych i pompach ciepła • rozwiązuje zadania dotyczące cykli termodynamicznych: analizuje wykres ilustrujący cykl, oblicza sprawność silników cieplnych na podstawie wymienionego ciepła i wykonanej pracy 	<p>w przyrodzie i technice (selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje); prezentuje przed całą klasą jego założenia, posługując się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi</p>
---	--	---	---

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z równaniem Clapeyrona: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • wymienia wielkości opisujące gaz • posługuje się pojęciem ciepła molowego przy stałym ciśnieniu i stałej objętości • oblicza pracę jako pole pod wykresem $p(V)$ przedstawiającym przemianę gazową • wyjaśnia, że praca jest wykonywana tylko wtedy, gdy zmienia się objętość gazu • rozwiązuje proste zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wrzenie od parowania powierzchniowego; analizuje wpływ ciśnienia na temperaturę wrzenia cieczy • wykorzystuje pojęcia ciepła właściwego i ciepła przemiany fazowej w analizie bilansu cieplnego • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z bilansem cieplnym: analizuje treść zadań, rozróżnia wielkości dane i szukane, przelicza wielokrotności i podwielokrotności, szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku, a na tej podstawie ocenia wartości obliczanych wielkości fizycznych, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), przeprowadza złożone obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem • interpretuje drugą zasadę termodynamiki • podaje różne sformułowania drugiej zasady termodynamiki, uzasadnia ich równoważność • wskazuje kierunki procesów zachodzących w przyrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładach statystyczny charakter drugiej zasady termodynamiki • przedstawia własnymi słowami główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego o przeciętnym stopniu trudności (selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje); prezentuje przed całą klasą jego założenia, posługując się nowoczesnymi technologiami informacyjno--komunikacyjnymi • przedstawia ogólną zasadę działania silnika cieplnego • korzysta ze wzoru na sprawność idealnego silnika Carnota, stosuje ten wzór do szacowania sprawności silników rzeczywistych • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pierwszej zasady termodynamiki i przemian gazowych: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własnymi słowami główne tezy poznanego artykułu popularnonaukowego (np. dotyczącego zjawisk cieplnych występujących w przyrodzie) lub fragmentów podręcznika (selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje); prezentuje przed całą klasą jego założenia, posługując się nowoczesnymi technologiami informacyjno--komunikacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania dotyczące cykli termodynamicznych: analizuje i opisuje przedstawione cykle termodynamiczne • oblicza sprawność silników cieplnych, opierając się na wymienianym cieple i wykonanej pracy • podaje wzór na sprawność silnika termodynamicznego i wykorzystuje go w zadaniach • opisuje działanie silników spalinowych (czterosuwowych lub dwusuwowych), benzynowego i Diesla • wyjaśnia i opisuje cykl Otta jako przykład pracy silnika cieplnego • podaje wzór na sprawność silnika termodynamicznego i stosuje go do rozwiązywania zadań 	

GRAWITACJA

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje zależności między wielkościami w prawie powszechnego ciężenia dla mas punktowych • uzasadnia uniwersalność prawa powszechnego ciężenia • wyjaśnia wpływ siły grawitacji Słońca na ruch planet i siły grawitacji planet na ruch ich księżyców; wskazuje siłę grawitacji jako przyczynę spadania ciał na powierzchnię Ziemi • rozróżnia pojęcia siły grawitacji i ciężaru • wyznacza masę Ziemi, znając wartości okresu obiegu i promienia • wykorzystuje prawo powszechnego ciężenia do obliczenia siły oddziaływań grawitacyjnych między masami punktowymi • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z prawem powszechnego ciężenia (z pomocą nauczyciela): rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie bada, od czego zależy przyspieszenie ziemskie: opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, formułuje wnioski • wyjaśnia, jak wyznaczono stałą grawitacyjną G • wyprowadza wzór na przyspieszenie grawitacyjne dla różnych planet i Ziemi • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z prawem powszechnego ciężenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • oblicza masę ciała niebieskiego na podstawie obserwacji ruchu jego satelity • rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera • podaje i stosuje trzecie prawo Keplera; przedstawia związek odkryć Mikołaja Kopernika z osiągnięciami Jana Keplera • przedstawia krzywe obrazujące tory ruchu ciał pod wpływem siły grawitacji • oblicza okresy obiegu planet i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo typowe zadania związane z codziennym życiem, stosując prawo powszechnego ciężenia • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności związane z prawem powszechnego ciężenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • oblicza masę ciała niebieskiego na podstawie obserwacji ruchu jego satelity • rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera • interpretuje obraz linii pola grawitacyjnego kilku kulistych ciał • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe o podwyższonym stopniu trudności dotyczące pracy w polu grawitacyjnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje graficznie i liczbowo nietypowe zadania związane z codziennym życiem, stosując prawo powszechnego ciężenia • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i problemowe związane z prawem powszechnego ciężenia: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe i problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera, posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • przedstawia wektorowy zapis prawa grawitacji, stosując rachunek wektorowy • ^Rwyprowadza wzór na pracę w centralnym polu grawitacyjnym • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane z wyznaczaniem energii potencjalnej ciała w polu grawitacyjnym,

<p>obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje położenie Słońca i planet na orbicie o kształcie elipsy • podaje treść pierwszego i drugiego prawa Keplera • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem planet i prawami Keplera z pomocą nauczyciela, posługując się kalkulatorem: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • rysuje linie pola grawitacyjnego, odróżnia pole jednorodne od pola centralnego • interpretuje graficznie pojęcie pola grawitacyjnego • stosuje pojęcie drugiej prędkości kosmicznej; oblicza wartość drugiej prędkości kosmicznej dla różnych ciał niebieskich 	<p>wielkie pólacie ich orbit, wykorzystując trzecie prawo Keplera dla orbit kołowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe związane z ruchem planet i prawami Keplera, posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku) • wyprowadza związek między przyspieszeniem grawitacyjnym na powierzchni planety a jej masą i promieniem • charakteryzując pole centralne, posługuje się pojęciami natężenia pola grawitacyjnego i linii pola grawitacyjnego • oblicza wartość i kierunek natężenia pola grawitacyjnego na zewnątrz kuli (ciała sferycznie symetrycznego) • stosuje wzór na natężenie pola przy powierzchni Ziemi; charakteryzując pole jednorodne, posługuje się pojęciami natężenia pola grawitacyjnego i linii pola grawitacyjnego • wyjaśnia znaczenie pojęć przyspieszenia grawitacyjnego i natężenia pola grawitacyjnego 	<p>przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza całkowitą energię ciała na orbicie stacjonarnej • wyprowadza wzór opisujący trzecie prawo Keplera • rozwiązuje proste zadania problemowe związane z ruchem planet i prawami Keplera • sporządza wykres zależności natężenia pola od odległości od środka ciała sferycznie symetrycznego (kuli) • opisuje pole grawitacyjne ciał o symetrii kulistej na podstawie wykresu $\gamma(x)$; odczytuje z wykresu wartości wielkości fizycznych • rozwiązuje nietypowe zadania obliczeniowe dotyczące sił pływowych: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku 	<p>posługując się kalkulatorem (szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe złożone zadania obliczeniowe związane m.in. z wyznaczaniem wartości siły pływowej: szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • wykazuje wysoką umiejętność pracy zespołowej
---	---	--	--

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami energii potencjalnej grawitacji i potencjału grawitacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasadę superpozycji pola grawitacyjnego • oblicza zmiany energii potencjalnej grawitacji i wiąże je z pracą lub zmianą energii kinetycznej • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące pracy w polu grawitacyjnym: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo otrzymanego wyniku • oblicza całkowitą energię ciała na orbicie stacjonarnej • ^Rwyjaśnia przyczynę powstawania sił pływowych pochodzących od Księżyca i od Słońca 	<ul style="list-style-type: none"> • ^Rrozwiązuje typowe zadania obliczeniowe dotyczące sił pływowych: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia liczbowe, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik obliczenia fizycznego jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje prawdopodobieństwo 	

Pole elektrostatyczne

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposoby elektryzowania ciał przez tarcie i dotyk; wyjaśnia, że zjawisko to polega na przepływie elektronów; analizuje kierunek przepływu elektronów • opisuje jakościowo oddziaływanie ładunków jednoimiennych i różnoimiennych • odróżnia przewodniki od izolatorów oraz podaje przykłady jednych i drugich • stosuje zasadę zachowania ładunku elektrycznego • posługuje się pojęciem ładunku elektrycznego jako wielokrotności ładunku elektronu (ładunku elementarnego) • demonstruje zjawisko elektryzowania przez tarcie i dotyk oraz wzajemnego oddziaływania ciał naładowanych • podaje treść prawa Coulomba • posługuje się pojęciem pola elektrostatycznego, podaje jego własności 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia działanie elektroskopu • wyjaśnia mechanizm elektryzowania ciał przez tarcie i dotyk, stosując zasadę zachowania ładunku elektrycznego • bada zjawiska elektryzowania ciał oraz oddziaływania ciał naładowanych • demonstruje elektryzowanie przez indukcję • bada, od czego i jak zależy siła wzajemnego oddziaływania ciał naelektryzowanych jednoimiennie i różnoimiennie • interpretuje zależność siły Coulomba od wartości ładunków naelektryzowanych ciał i odległości między tymi ciałami • wykorzystuje prawo Coulomba do obliczenia siły oddziaływania elektrostatycznego między ładunkami punktowymi • porównuje siły oddziaływania elektrostatycznego i grawitacyjnego, wskazując 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm elektryzowania ciał przez indukcję, stosując zasadę zachowania ładunku elektrycznego • przygotowuje i przedstawia referat lub prezentację multimedialną na temat zjawisk elektrostatycznych i ich zastosowań, np. kserografu, drukarki laserowej • demonstruje i wyjaśnia oddziaływanie ciał naelektryzowanych z ciałami nienaelektryzowanymi • wyjaśnia zależność siły elektrycznej od ośrodka, posługując się pojęciem przenikalności elektrycznej • doświadczalnie bada kształt linii pola elektrycznego • charakteryzuje pole elektrostatyczne pochodzące od układu ładunków, przedstawia graficzny obraz pola, zaznaczając wektory natężeń pól, stosuje 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^R wyjaśnia, co to są kwarki, i określa ich własności • ^R podaje i interpretuje wektorową postać prawa Coulomba • wykazuje związek natężenia pola z różnicą potencjałów (wyprowadza wzór) • wyjaśnia działanie generatora Van de Graaffa • przeprowadza doświadczenie mające na celu sprawdzenie, czy pojemność kondensatora zależy od jego cech geometrycznych (pola powierzchni płyt i odległości między nimi) i obecności dielektryka • realizuje projekt: Generator Kelvina • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba – polem elektrostatycznym i superpozycją pól – energią elektrostatyczną i napięciem

<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem linii pola elektrostatycznego • opisuje rozkład ładunku w przewodniku • opisuje siły działające na ładunek elektryczny poruszający się w stałym jednorodnym polu elektrostatycznym • opisuje ruch cząstki naładowanej wprowadzonej z prędkością początkową równoległą do wektora natężenia pola • posługuje się pojęciem pojemności kondensatora, podaje sens fizyczny pojemności i jej jednostki • wymienia rodzaje kondensatorów i wskazuje ich zastosowania • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania obliczeniowe i nieobliczeniowe związane z prawem Coulomba oraz kondensatorami: rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony (z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących), krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku 	<p>podobieństwa i różnice</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem natężenia pola elektrostatycznego, podaje definicję (wzór) i jednostkę • oblicza natężenie pola centralnego pochodzącego od jednego ładunku punktowego • analizuje jakościowo pole pochodzące od układu ładunków • przedstawia pole elektrostatyczne za pomocą linii pola • rozróżnia pola elektrostatyczne centralne i jednorodne (charakteryzuje te pola, rysuje ich linie) • wyznacza pole elektrostatyczne na zewnątrz naelektryzowanego ciała sferycznie symetrycznego • charakteryzuje pole między dwiema przeciwnie naładowanymi płytkami • charakteryzuje energię potencjalną w centralnym polu elektrycznym • definiuje potencjał pola elektrycznego i jego jednostkę, posługuje się pojęciem różnicy potencjałów (napięciem elektrycznym) • definiuje 1 eV oraz przelicza energię z elektronowoltów na dżule i odwrotnie • wyjaśnia działanie klatki Faradaya 	<p>zasadę superpozycji pól</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje prawo składania wektorów do znajdowania wypadkowego natężenia pola pochodzącego od układu ładunków, zapisuje wzory na natężenie pola od poszczególnych ładunków • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (np. popularnonaukowych, z internetu) na temat praktycznego zastosowania sił elektrostatycznych (np. w elektrofiltrach) • porównuje energię potencjalną w jednorodnym polu elektrycznym i grawitacyjnym • przedstawia graficznie i interpretuje zależność energii potencjalnej ładunku próbnego w polu elektrycznym od odległości od źródła • określa potencjał w polu centralnym i jednorodnym oraz związek natężenia pola z różnicą potencjałów • oblicza elektrostatyczną energię potencjalną i potencjał elektryczny • demonstruje działanie klatki Faradaya • bada wpływ przewodników z ostrzem na pole elektryczne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozkładem ładunków w przewodniku – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym – kondensatorem <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje pole elektryczne dwóch połączonych metalowych kul • opisuje wpływ pola elektrycznego na rozmieszczenie ładunków w przewodniku oraz zjawisko ekranowania pola • analizuje ruch cząstki naładowanej w stałym jednorodnym polu elektrostatycznym, wyjaśnia pojęcie akceleratora liniowego • opisuje ruch cząstki naładowanej wprowadzonej z prędkością początkową prostopadłą do natężenia pola • opisuje pole kondensatora płaskiego, oblicza napięcie między okładkami • oblicza pojemność kondensatora płaskiego, znając jego cechy geometryczne • podaje wzór na pojemność kondensatora płaskiego • oblicza pracę potrzebną do naładowania kondensatora i zgromadzoną w nim energię • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba – polem elektrostatycznym – energią elektrostatyczną i napięciem – rozkładem ładunków w 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm powstawania burz i działanie piorunochronu • porównuje (wskazuje podobieństwa i różnice) ruch cząstek naładowanych w jednorodnym polu elektrycznym i ruch ciał w jednorodnym polu grawitacyjnym • bada doświadczalnie pole kondensatora • wyprowadza wzór na pojemność kondensatora płaskiego • wyprowadza wzór na pracę potrzebną do naładowania kondensatora • uczestniczy w dyskusji na temat: Jak można magazynować energię elektryczną i w jakim celu się to czyni • rozwiązuje typowe zadania o podwyższonym stopniu trudności (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – prawem Coulomba – polem elektrostatycznym – energią elektrostatyczną i napięciem – rozkładem ładunków w przewodniku – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym – kondensatorem 	
--	---	---	--

	<p>przewodniku</p> <ul style="list-style-type: none"> – ruchem ładunków w polu elektrostatycznym – kondensatorem <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	---	--

Wymagania umożliwiające uzyskanie stopnia **celującego** obejmują wymagania na stopień bardzo dobry wykraczające poza obowiązujący program nauczania (uczeń jest twórczy; rozwiązuje zadania problemowe w sposób niekonwencjonalny; potrafi dokonać syntezy wiedzy, a na tej podstawie sformułować hipotezy badawcze i zaproponować sposób ich weryfikacji; samodzielnie prowadzi badania o charakterze naukowym; z własnej inicjatywy pogłębia wiedzę, korzystając z różnych źródeł; poszukuje zastosowania wiedzy w praktyce; dzieli się wiedzą z innymi uczniami; osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych z dziedziny fizyki lub olimpiadzie fizycznej).

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DO KLASY TRZECIEJ

Prąd stały

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przepływ prądu w przewodnikach jako ruch elektronów swobodnych • posługuje się pojęciem natężenia prądu elektrycznego • wskazuje przyczynę przepływu prądu elektrycznego • określa umowny kierunek przepływu prądu elektrycznego • wymienia podstawowe elementy obwodu elektrycznego i wskazuje ich symbole (wymagana jest znajomość symboli następujących elementów: ogniwo, opornik, żarówka, wyłącznik, woltomierz, amperomierz) • buduje proste obwody elektryczne i rysuje ich schematy • rozróżnia połączenia szeregowe i równoległe • wskazuje przykłady zastosowania połączenia szeregowego 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia dryf elektronów od ruchu chaotycznego oraz od rozchodzenia się pola elektrycznego w przewodniku • bada doświadczalnie i opisuje przepływ prądu w cieczach i gazach • stosuje pierwsze prawo Kirchhoffa, podaje, że jest ono konsekwencją zasady zachowania ładunku elektrycznego • uzasadnia sposób podłączenia do obwodu woltomierza i amperomierza • posługuje się woltomierzem, amperomierzem i miernikiem uniwersalnym • zapisuje wynik pomiaru napięcia i natężenia miernikiem analogowym wraz z niepewnością pomiarową (uwzględniając klasę miernika) 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego do wyjaśnienia przepływu prądu w metalach • podaje przykłady wykorzystania prądu elektrycznego przez zwierzęta wodne • ^Rposługuje się pojęciami galwanizacji i elektrolizy • ^Rwyjaśnia zjawiska chemiczne wywołane przez przepływ prądu elektrycznego w roztworach • analizuje połączenia szeregowe i równoległe • buduje złożone obwody elektryczne według danego schematu, mierzy napięcie i natężenie oraz zapisuje wyniki pomiarów wraz z niepewnościami • przedstawia graficznie zależność $I(U)$ dla danego opornika, wskazując jej ograniczenia 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rbada doświadczalnie i opisuje zjawisko galwanizacji • ^Rbada doświadczalnie i opisuje zjawisko elektrolizy wody • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – ^Rchemicznymi efektami przepływu prądu – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i rodzaju przewodnika – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego</p>

<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia woltomierz od amperomierza, wybiera właściwe narzędzie pomiaru napięcia elektrycznego i natężenia prądu, wskazując sposób podłączenia do obwodu • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej • określa i uzasadnia zależność natężenia prądu w przewodniku od przyłożonego napięcia, posługuje się pojęciem napięcia elektrycznego • posługuje się pojęciem oporu elektrycznego i opornika • opisuje połączenie szeregowe i równoległe oporników, rysuje schematy tych połączeń • posługuje się pojęciem oporu zastępczego układu oporników połączonych szeregowo lub równoległe • posługuje się pojęciem pracy i mocy prądu elektrycznego • przelicza energię elektryczną podaną w kilowatogodzinach na dźule i dźule na kilowatogodziny wymienia formy energii, na jakie zamieniana jest energia elektryczna • stosuje wzory na pracę i moc prądu elektrycznego • wskazuje różne źródła napięcia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa niepewność pomiaru miernikiem cyfrowym • opisuje działanie i zastosowanie potencjometru • stosuje i interpretuje prawo Ohma, wskazując jego ograniczenia • doświadczalnie bada zależność $I(U)$ dla opornika i analizuje wyniki pomiarów • rysuje charakterystykę prądowo-napięciową opornika podlegającego prawu Ohma z uwzględnieniem niepewności pomiarowych • oblicza opór zastępczy oporników połączonych szeregowo i równoległe • wyjaśnia, od czego i jak zależy opór elektryczny przewodnika, wykorzystując mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego • doświadczalnie bada, od czego i jak zależy opór elektryczny przewodnika (opisuje i analizuje wyniki doświadczenia, wyciąga wnioski) • posługuje się pojęciem oporu właściwego, podając jego sens fizyczny i jednostkę • oblicza opór przewodnika, znając jego opór właściwy i wymiary 	<ul style="list-style-type: none"> • bada doświadczalnie, czy odbiornik energii elektrycznej spełnia prawo Ohma, i analizuje wyniki pomiarów • wyprowadza wzór na opór zastępczy oporników połączonych szeregowo i równoległe • posługuje się złożonymi schematami mieszanych połączeń oporników, oblicza opór zastępczy układu, sprowadzając go do połączeń szeregowych i równoległych • wyjaśnia wpływ temperatury na opór metali i półprzewodników, wykorzystując mikroskopowy model przewodnictwa elektrycznego • doświadczalnie bada zależność $I(U)$ dla żarówki: opisuje i analizuje wyniki, wyznacza i interpretuje charakterystykę prądowo-napięciową – wykres zależności $I(U)$ z uwzględnieniem niepewności pomiarowych, wyciąga wnioski • opisuje zależność oporu od temperatury dla różnych substancji, podaje przykłady wykorzystania tej zależności w praktyce • bada doświadczalnie i analizuje zależność mocy urządzenia od jego 	<p>wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • buduje proste ogniwo i bada jego właściwości • wskazuje zastosowania praw Kirchhoffa do analizy obwodów elektrycznych • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i rodzaju przewodnika – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>geometryczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ temperatury na opór metali i półprzewodników • opisuje przemianę energii podczas przepływu prądu elektrycznego • oblicza pracę wykonaną podczas przepływu prądu przez różne elementy obwodu oraz moc rozproszoną na oporze • doświadczalnie bada napięcie między biegunami ogniwa (baterii) • wyjaśnia pojęcie siły elektromotorycznej (SEM) ogniwa i oporu wewnętrznego • określa SEM ogniwa jako energię przypadającą na ładunek, wskazuje różnicę między SEM a napięciem • stosuje prawo Ohma dla obwodu zamkniętego • podaje II prawo Kirchhoffa • stosuje prawa Kirchhoffa w obliczeniach dotyczących obwodów elektrycznych • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i 	<p>oporu</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) na temat wykorzystania energii elektrycznej • opisuje budowę ogniw, wyjaśnia ich działanie, wskazując zastosowania i ograniczenia • doświadczalnie wyznacza SEM i opór wewnętrzny ogniwa lub baterii: buduje obwód elektryczny, wykonuje pomiary, analizuje wyniki, wykonuje wykres $U(I)$ z uwzględnieniem niepewności pomiarowych, podaje jego współczynnik kierunkowy, wyciąga wnioski • interpretuje wykres zależności $U(I)$ dla ogniwa w obwodzie zamkniętym, wyjaśnia, dlaczego woltomierz włączony równolegle do źródła napięcia (ogniwa) wskazuje wartość maksymalną równą SEM ogniwa • analizuje złożone obwody elektryczne, np. obwód zawierający dwa źródła SEM i odbiornik energii elektrycznej, stosując reguły dotyczące znaków źródeł SEM i spadków napięć na oporach zewnętrznych i 	
---	---	--	--

	<p>rodzaju przewodnika</p> <ul style="list-style-type: none"> – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>wewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nie obliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – przepływem prądu w przewodnikach – ^Rchemicznymi efektami przepływu prądu – obwodami elektrycznymi – prawem Ohma – łączeniem oporników – zależnością oporu od wymiarów i rodzaju przewodnika – pracą i mocą prądu elektrycznego – prawem Ohma dla obwodu zamkniętego – wykorzystaniem praw Kirchhoffa <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	--	--	--

Pole magnetyczne

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa bieguny magnetyczne magnesów trwałych i opisuje charakter oddziaływania między nimi • opisuje zachowanie igły magnetycznej w obecności magnesu oraz zasadę działania kompasu • opisuje działanie przewodnika z prądem na igłę magnetyczną • posługuje się pojęciem wektora indukcji magnetycznej, określa jednostkę indukcji magnetycznej • wskazuje siłę Lorentza i traktuje ją jako siłę dośrodkową • rozróżnia ferro-, para- i diamagnetyki • opisuje wpływ różnych materiałów na pole magnetyczne • opisuje działanie elektromagnesu i rolę rdzenia w elektromagnesie • doświadczalnie demonstruje działanie siły elektrodynamicznej • opisuje pole magnetyczne wytwarzane przez przewodnik liniowy, pętlę i zwojnicę 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia pola magnetycznego, linii pola magnetycznego oraz posługuje się tymi pojęciami • doświadczalnie bada kształt linii pola magnetycznego w pobliżu magnesów trwałych, wyznacza zwrot linii pola magnetycznego za pomocą kompasu • szkicuje przebieg linii pola magnetycznego w pobliżu magnesów trwałych • doświadczalnie bada kształt linii pola magnetycznego w pobliżu przewodników z prądem (przewodnik liniowy, pętla, zwojnica) • szkicuje przebieg linii pola magnetycznego w pobliżu przewodników z prądem (przewodnik liniowy, pętla, zwojnica) • wyznacza zwrot linii pola magnetycznego wokół prostego przewodnika za pomocą reguły prawej dłoni 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje pole magnetyczne Ziemi • buduje kompas inklinacyjny i wykorzystuje go do pomiaru inklinacji magnetycznej • określa zwrot linii pola magnetycznego wytwarzanego przez pętlę i zwojnicę, określa bieguny zwojniczy • stosuje regułę prawej dłoni w zadaniach dotyczących pola magnetycznego wytwarzanego przez ruch ładunków • doświadczalnie bada siłę działającą na poruszający się ładunek • wyjaśnia naturę siły magnetycznej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia: <ul style="list-style-type: none"> – główne tezy artykułu na temat pola magnetycznego – referat na temat pól magnetycznych w przyrodzie i technice 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii potencjalnej w polu magnetycznym • dowodzi doświadczalnie, że pole magnetyczne występuje także wewnątrz magnesu • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) – przedstawia referat na temat praktycznego wykorzystania pola magnetycznego, np. dotyczący badań cząstek elementarnych w komorze pęcherzykowej, cyklotronie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) – przedstawia referat na temat wykorzystania elektromagnesów, pamięci magnetycznej • analizuje ruch elektronów w rurze próżniowej w różnych układach odniesienia

<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza wartość, kierunek i zwrot siły Lorentza • opisuje pole magnetyczne za pomocą wektora indukcji magnetycznej • analizuje ruch cząstki naładowanej w stałym jednorodnym polu magnetycznym • wyznacza promień okręgu, po którym porusza się naładowana cząstka w polu magnetycznym • wyznacza okres obiegu cząstki obdarzonej ładunkiem w polu magnetycznym • interpretuje i uzasadnia wzory na promień okręgu i okres obiegu naładowanej cząstki w polu magnetycznym • posługuje się pojęciem przenikalności magnetycznej substancji • opisuje zastosowanie materiałów ferromagnetycznych • buduje elektromagnes i doświadczalnie bada jego właściwości • podaje przykłady zastosowań elektromagnesów • analizuje siłę elektrodynamiczną działającą na przewodnik z prądem w polu magnetycznym • oblicza wartość oraz wyznacza kierunek i zwrot siły 	<ul style="list-style-type: none"> • szkicuje tor i opisuje ruch cząstki obdarzonej ładunkiem, gdy wektor prędkości początkowej nie jest ani równoległy, ani prostopadły do linii pola magnetycznego • wyjaśnia zjawisko powstawania zorzy polarnej • wyjaśnia właściwości ferromagnetyków i wyniki doświadczeń z wykorzystaniem wiedzy o domenach magnetycznych • stosuje podział materiałów na magnetyki, paramagnetyki i ferromagnetyki oraz wymienia przykłady tych substancji • wyprowadza wzór na siłę elektrodynamiczną • doświadczalnie bada oddziaływanie przewodników, w których płynie prąd • wyprowadza wzór na siłę wzajemnego oddziaływania przewodników z prądem i na tej podstawie podaje definicję ampera • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe (o podwyższonym stopniu trudności) zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • realizuje projekt: Działo magnetyczne • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	---	---	---

	<p>elektrodynamicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wektor (wartość) indukcji magnetycznej wytworzonej przez przewodnik z prądem (przewodnik liniowy, pętlę, zwojnicę) • opisuje oddziaływanie przewodników, w których płynie prąd • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – siłą Lorentza – ruchem ładunku w polu magnetycznym – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – siłą elektrodynamiczną – indukcją magnetyczną pola wokół przewodnika z prądem <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	--	---	--

Indukcja elektromagnetyczna i prąd przemienny

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega i kiedy zachodzi zjawisko indukcji elektromagnetycznej • podaje różnicę między indukcją elektromagnetyczną a indukcją magnetyczną (rozdziela te pojęcia) • podaje treść i zastosowanie reguły Lenza • posługuje się pojęciem strumienia indukcji magnetycznej • posługuje się pojęciami napięcia przemiennego i prądu przemiennego • podaje warunki, jakie muszą być spełnione, aby wytworzyć napięcie przemienne • opisuje zmiany strumienia indukcji magnetycznej przechodzącego przez powierzchnię ramki podczas jej obracania • rozróżnia wartości chwilowe, maksymalne i skuteczne napięcia i natężenia prądu • opisuje wzajemne oddziaływanie magnesów z elektromagnesami i 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doświadczalnie bada zjawisko indukcji elektromagnetycznej (wytwarza prąd indukcyjny) pod kierunkiem nauczyciela • doświadczalnie bada kierunek przepływu prądu indukcyjnego (opisuje przebieg doświadczenia, wyciąga wnioski) • stosuje regułę Lenza do określenia kierunku prądu indukcyjnego • analizuje napięcie uzyskiwane na końcach przewodnika podczas jego ruchu w polu magnetycznym • oblicza strumień indukcji magnetycznej przechodzący przez powierzchnię • analizuje napięcie uzyskiwane na końcach przewodnika podczas jego ruchu w polu magnetycznym • oblicza siłę elektromotoryczną powstającą w wyniku zjawiska indukcji elektromagnetycznej (stosuje prawo Faradaya) • opisuje prąd przemienny (natężenie, napięcie, częstotliwość, wartości skuteczne) 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że reguła Lenza wynika z zasady zachowania energii • opisuje budowę i zasadę działania mikrofonu i głośnika • wyprowadza wzór na siłę elektromotoryczną indukcji • interpretuje prawo Faradaya w postaci ilościowej • szkicuje i opisuje wykres zależności napięcia od czasu w sieci prądu przemiennego • doświadczalnie bada napięcie skuteczne • opisuje budowę i zasadę działania silnika indukcyjnego, wskazuje jego zastosowanie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Zastosowanie prądu przemiennego – Prąd przemienny trójfazowy – Wykorzystanie silników elektrycznych i prądnic 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje i opisuje przykłady występowania i wykorzystania zjawiska indukcji elektromagnetycznej (np. prądy wirowe, kuchenka indukcyjna, lewitacja) • projektuje, wykonuje i opisuje doświadczenia związane ze zjawiskiem indukcji elektromagnetycznej • wyprowadza wzór opisujący zmiany napięcia przemiennego • interpretuje za pomocą wykresu pracę prądu przemiennego • buduje działający model silnika elektrycznego • buduje i bada doświadczalnie układy prostownicze • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikami elektrycznymi i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji

<p>wyjaśnia działanie silnika elektrycznego prądu stałego</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawiska indukcji wzajemnej i samoindukcji oraz ich znaczenie w urządzeniach elektrycznych • doświadczalnie bada (demonstruje) właściwości diody • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody (rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku) 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości skuteczne i maksymalne napięcia i natężenia prądu • określa SEM prądnicy • opisuje budowę i zasadę działania silnika uniwersalnego, wskazuje jego zastosowanie • opisuje budowę i zasadę działania prądnicy • rozróżnia generatory SEM • opisuje budowę i zasadę działania transformatora, podaje przykłady zastosowania transformatorów • stosuje związek między napięciami w uzwojeniu pierwotnym i wtórnym (równanie transformatora) • stosuje wzór na SEM samoindukcji, posługuje się pojęciem indukcyjności • opisuje działanie diody jako prostownika • doświadczalnie demonstruje działanie diody świecącej i opisuje jej zastosowanie • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji 	<ul style="list-style-type: none"> • pod kierunkiem nauczyciela doświadczalnie bada zjawiska indukcji wzajemnej i samoindukcji • uzasadnia równanie transformatora, posługuje się pojęciem sprawności transformatora • opisuje przesyłanie energii elektrycznej • uzasadnia wzór na SEM samoindukcji • opisuje działanie i zastosowanie mostka prostowniczego • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących indukcji elektromagnetycznej, np. artykułu na temat: Dynamo we wnętrzu Ziemi • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – indukcją elektromagnetyczną – prądem przemiennym – silnikiem elektrycznym i prądnicą – zjawiskami indukcji wzajemnej i samoindukcji – obwodami zawierającymi diody (rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza 	<ul style="list-style-type: none"> – obwodami zawierającymi diody (rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)
---	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – obwodami zawierającymi diody <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	--	--

Fale elektromagnetyczne i optyka

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje (wymienia cechy wspólne i różnice) rozchodzenie się fal mechanicznych i elektromagnetycznych • nazywa rodzaje fal elektromagnetycznych (radiowe, mikrofałe, promieniowanie podczerwone, światło widzialne, promieniowanie nadfioletowe i rentgenowskie) i podaje przykłady ich zastosowania • wyjaśnia, na czym polega dyfrakcja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak powstaje i rozchodzi się fala elektromagnetyczna • określa prędkość fal elektromagnetycznych w próżni (podaje wzór na jej obliczenie) • porównuje prędkość fal elektromagnetycznych w różnych ośrodkach • stosuje zależność między długością, prędkością i częstotliwością fali dla fal elektromagnetycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje i/lub opisuje doświadczenie związane z wytwarzaniem fal elektromagnetycznych • posługuje się pojęciem natężenia fali elektromagnetycznej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Promieniowanie rentgenowskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. przedstawia referat na temat: <ul style="list-style-type: none"> – Prace Maxwella – Występowanie interferencji w przyrodzie (np. barwy bańki mydlanej, barwy skrzydeł motyli, ptaków itp.)

<p>i interferencja fal, podaje zasadę Huygensa</p> <ul style="list-style-type: none"> rozróżnia optykę geometryczną i falową podaje warunki wzmocnienia i wygaszenia fal w wyniku interferencji posługuje się pojęciami: siatka dyfrakcyjna, stała siatki dyfrakcyjnej wskazuje zastosowanie siatki dyfrakcyjnej (w tym siatki odbiciowej – płyty CD lub DVD) do wyznaczenia długości fali świetlnej podaje przybliżoną wartość prędkości światła w próżni; wskazuje prędkość światła jako maksymalną prędkość przepływu informacji opisuje (jakościowo) bieg promieni przy przejściu światła między ośrodkami o różnych współczynnikach załamania stosuje zasadę odwracalności biegu promienia światła demonstruje zjawisko załamania światła (zmiany kąta załamania przy zmianie kąta padania – jakościowo) opisuje falę elektromagnetyczną jako falę poprzeczną opisuje światło białe jako mieszaninę barw, a światło lasera 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje widmo fal elektromagnetycznych i podaje źródła fal w poszczególnych zakresach, wskazuje zastosowania różnych rodzajów promieniowania elektromagnetycznego demonstruje doświadczalnie i wyjaśnia zjawisko dyfrakcji światła, stosując zasadę Huygensa opisuje doświadczenie Younga demonstruje doświadczenie Younga i wyjaśnia jego wyniki stosuje wzór opisujący wzmocnienie fali doświadczalnie bada dyfrakcję światła na siatce dyfrakcyjnej lub płycie CD (np. wyznaczenie gęstości ścieżek na płycie CD) opisuje obraz interferencyjny tworzony przez siatkę dyfrakcyjną dla światła jednobarwnego wyznacza długość fali świetlnej przy użyciu siatki dyfrakcyjnej wymienia różne metody wyznaczenia prędkości światła opisuje jedną z metod wyznaczenia prędkości światła podaje prawo załamania światła (prawo Snelliusa), posługuje się pojęciem współczynnika załamania światła stosuje prawa odbicia i załamania fal do wyznaczenia biegu promieni 	<p>w medycynie i technice</p> <ul style="list-style-type: none"> Praktyczne znaczenie dyfrakcji i interferencji fal elektromagnetycznych doświadczalnie wyznacza stałą siatki dyfrakcyjnej (wykonuje pomiary, analizuje wyniki, sporządza wykres z uwzględnieniem niepewności pomiarów i określa współczynnik kierunkowy wykresu) opisuje obraz interferencyjny dla światła białego opisuje i porównuje różne metody wyznaczenia (pomiaru) prędkości światła (metody: Galileusza, Romera, Fizeau, pomiary za pomocą kondensatora, pomiary laserowe) wyjaśnia, dlaczego obecnie prędkość światła nie jest obciążona niepewnością pomiarową doświadczalnie bada załamanie światła (wykonuje pomiary kątów padania i załamania, analizuje wyniki, sporządza wykres zależności $\sin\beta$ od $\sin\alpha$, wyznacza współczynnik załamania światła jako współczynnik kierunkowy prostej) wyjaśnia zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu i 	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczanie prędkości światła posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), np. dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> aberracji sferycznej i chromatycznej zastosowań różnych przyrządów optycznych zastosowań filtrów polaryzacyjnych wykorzystania światła odbłaskowych rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> dyfrakcją i interferencją światła siatką dyfrakcyjną i interferencją światła załamaniem światła obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki obrazami tworzonymi przez zwierciadła przyrządami optycznymi polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako</p>
---	--	--	---

<p>jako światło jednobarwne</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia częściowe wewnętrzne odbicie światła od całkowitego wewnętrznego odbicia, posługuje się pojęciem kąta granicznego • rozróżnia soczewki skupiające i rozpraszające • opisuje bieg promieni równoległych do osi optycznej przechodzących przez soczewkę skupiającą i rozpraszającą, posługując się pojęciami ogniska i ogniskowej • wytwarza za pomocą soczewki skupiającej ostry obraz przedmiotu na ekranie, odpowiednio dobierając doświadczalnie położenie soczewki i przedmiotu • rysuje konstrukcyjnie obrazy wytworzone przez soczewki, rozróżnia obrazy rzeczywiste, pozorne, proste, odwrócone, powiększone, pomniejszone • wyjaśnia pojęcia krótkowzroczności i dalekowzroczności oraz opisuje rolę soczewek w ich korygowaniu • wyjaśnia powstawanie obrazu pozornego w zwierciadle płaskim, wykorzystując prawa odbicia • opisuje skupianie promieni w zwierciadle wklęsłym, posługując 	<p>przy przejściu między ośrodkami o różnych współczynnikach załamania</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia zasadę odwracalności biegu promienia światła • wyjaśnia zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia i wyznacza kąt graniczny • wyznacza współczynnik załamania światła z pomiaru kąta granicznego • wyjaśnia działanie i wskazuje zastosowania światłowodów • bada doświadczalnie i opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu, posługuje się pojęciem widma światła białego • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej • podaje i stosuje zależność między ogniskową soczewki i promieniami sfer, które ograniczają powierzchnie soczewki sferycznej • wyjaśnia, na czym polega przybliżenie cienkiej soczewki • wyjaśnia konstrukcje tworzenia obrazów rzeczywistych otrzymywanych za pomocą soczewek skupiających oraz obrazów pozornych otrzymywanych za pomocą soczewek skupiających i rozpraszających 	<p>porównuje je ze zjawiskiem rozszczepienia na siatce dyfrakcyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia soczewki sferyczne i asferyczne, wyjaśnia aberrację sferyczną i chromatyczną, wskazując sposoby ich niwelowania • wyprowadza równanie soczewki • doświadczalnie bada zależności między odległościami x i y oraz wyznacza ogniskową soczewki: wykonuje i analizuje pomiary, sporządza wykresy, określa i interpretuje współczynnik kierunkowy wykresu zależności $1/y(1/x)$ • posługuje się pojęciem zdolności skupiającej układu soczewek • opisuje działanie lupy i określa jej powiększenie • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) na temat: <ul style="list-style-type: none"> – wad wzroku i sposobów ich korygowania – zastosowań zwierciadeł różnego typu • porównuje (opisuje podobieństwa i różnice) soczewki i zwierciadła • buduje lunetę astronomiczną i bada doświadczalnie jej działanie 	<p>przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>
---	--	--	---

<p>się pojęciami ogniska i ogniskowej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe przyrządy optyczne podaje różnicę między światłem spolaryzowanym i niespolaryzowanym posługuje się pojęciami: filtry polaryzacyjne (polaryzatory) oraz wskazuje ich zastosowania z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> dyfrakcją i interferencją światła siatką dyfrakcyjną i interferencją światła załamaniem światła obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki obrazami tworzonymi przez zwierciadła przyrządami optycznymi polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje</p>	<ul style="list-style-type: none"> stosuje równanie soczewki, wyznacza położenie i powiększenie otrzymanych obrazów doświadczalnie bada obrazy rzeczywiste otrzymywane za pomocą soczewek (wyznacza powiększenie obrazu i porównuje je z powiększeniem obliczonym teoretycznie) doświadczalnie bada obrazy pozorne tworzone przez soczewki skupiającą i rozpraszającą stosuje równanie soczewki i wzór na powiększenie przy obrazach pozornych doświadczalnie bada obrazy uzyskiwane za pomocą zwierciadeł wklęsłych i wypukłych rysuje konstrukcyjnie i opisuje obrazy tworzone przez zwierciadła wklęsłe i wypukłe wymienia zastosowania zwierciadeł różnego typu bada doświadczalnie polaryzację światła opisuje i wyjaśnia zjawisko polaryzacji światła przy przejściu przez polaryzator opisuje i wyjaśnia zjawisko polaryzacji światła przy odbiciu, posługuje się pojęciem kąta Brewstera 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zasady działania i zastosowania przyrządów optycznych: lunety astronomicznej, lunety Galileusza, mikroskopu optycznego, teleskopu zwierciadlanego konstruuje obrazy tworzone przez lunety astronomiczną i Galileusza oraz mikroskop optyczny opisuje działanie wyświetlaczy LCD rozwija bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> dyfrakcją i interferencją światła siatką dyfrakcyjną i interferencją światła załamaniem światła obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki obrazami tworzonymi przez zwierciadła przyrządami optycznymi polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługuje się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
---	--	--	--

<p>realność otrzymanego wyniku)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyprowadza i stosuje warunek polaryzacji przy odbiciu (zależność kąta Brewstera od współczynnika załamania światła) • rozwiązuje proste zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – dyfrakcją i interferencją światła – siatką dyfrakcyjną i interferencją światła – załamaniem światła – obrazami rzeczywistymi i pozornymi tworzonymi przez soczewki – obrazami tworzonymi przez zwierciadła – przyrządami optycznymi – polaryzacją światła <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>		
-------------------------------------	---	--	--

Fizyka atomowa i kwanty promieniowania elektromagnetycznego

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje założenia kwantowego modelu światła • podaje hipotezę de Broglie’a • rozróżnia widma ciągłe i liniowe • interpretuje linie widmowe jako przejścia elektronów między orbitami w atomach • wskazuje promieniowanie rentgenowskie jako rodzaj fal elektromagnetycznych, podaje przykłady jego zastosowania • z pomocą nauczyciela rozwiązuje proste, typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste</p>	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyciąga poprawne wnioski na podstawie obserwacji zjawiska fotoelektrycznego • opisuje zjawisko fotoelektryczne i wyjaśnia jego przebieg • posługuje się pojęciem pracy wyjścia • podaje przykłady zastosowania fotokomórek i urządzeń zastępujących fotokomórki • wyjaśnia, na czym polega dualizm korpuskularno-falowy • określa długość fali de Broglie’a poruszających się cząstek • podaje postulaty Bohra • posługuje się pojęciami: poziomy energetyczne, stan podstawowy, stany wzbudzone, energia jonizacji, wielkości skwantowane • stosuje zasadę zachowania energii do wyznaczenia częstotliwości promieniowania emitowanego i absorbowanego przez atomy • opisuje mechanizmy powstawania promieniowania rentgenowskiego • rozwiązuje proste zadania 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i wyjaśnia zależność natężenia prądu od napięcia przyspieszającego elektrony w fotokomórce dla światła o stałej częstotliwości i stałym natężeniu promieniowania • przedstawia i wyjaśnia zależność $I(U)$ dla fotokomórki przy różnych częstotliwościach i różnych natężeniach promieniowania • posługuje się pojęciem napięcia hamowania i wykorzystuje je do wyznaczenia pracy wyjścia • opisuje model Bohra atomu wodoru i uzasadnia jego założenia, odnosząc się do falowej natury materii • wyprowadza wzór Balmera z modelu Bohra • wyjaśnia zasadę działania lampy rentgenowskiej • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych), m.in. na temat wytwarzania i zastosowań 	<p style="text-align: center;">Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę i wyjaśnia zasadę działania mikroskopu elektronowego • wyprowadza wzór na promień orbity i energię elektronu w atomie wodoru • realizuje projekt: Wyznaczanie stałej Plancka • rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozróżnia wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku, przeprowadza złożone obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>

<p>obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>(obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza proste obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	<p>promieniowania rentgenowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje bardziej złożone, ale typowe zadania (obliczeniowe i nieobliczeniowe) związane z: <ul style="list-style-type: none"> – efektem fotoelektrycznym – fotokomórką – hipotezą de Broglie’a – modelem Bohra i emisją promieniowania – promieniowaniem rentgenowskim <p>(rozdziela wielkości dane i szukane, szacuje wartość spodziewanego wyniku obliczeń, przeprowadza obliczenia, posługując się kalkulatorem, zapisuje wynik jako przybliżony – z dokładnością do 2–3 cyfr znaczących, krytycznie analizuje realność otrzymanego wyniku)</p>	
--	---	--	--

ZJAWISKA HYDROSTATYCZNE I AEROSTATYCZNE

Ocena			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>-potrafi zdefiniować ciśnienie, zna jednostkę ciśnienia; -zna prawo Archimedesesa.</p>	<p>-potrafi wyjaśnić znaczenie grawitacji ziemskiej dla istnienia atmosfery; -zna pojęcie ciśnienia hydrostatycznego i umie się nim posługiwać przy opisie zjawisk i rozwiązywaniu problemów i zadań.</p>	<p>-zna prawo Pascala i potrafi wyjaśnić zasadę działania urządzeń, w których to prawo wykorzystano; -zna prawo naczyń połączonych i potrafi je wykorzystać do wyznaczania gęstości cieczy.</p>	<p>-potrafi wyjaśnić warunki pływania ciał; -potrafi wykorzystać prawo Archimedesesa do wyznaczenia gęstości ciał stałych i cieczy.</p>

Wymagania umożliwiające uzyskanie stopnia celującego obejmują wymagania na stopień bardzo dobry wykraczające poza obowiązujący program nauczania (uczeń jest twórczy; rozwiązuje zadania problemowe w sposób niekonwencjonalny; potrafi dokonać syntezy wiedzy, a na tej podstawie sformułować hipotezy badawcze i zaproponować sposób ich weryfikacji; samodzielnie prowadzi badania o charakterze naukowym; z własnej inicjatywy pogłębia wiedzę, korzystając z różnych źródeł; poszukuje zastosowania wiedzy w praktyce; dzieli się wiedzą z innymi uczniami; osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych z dziedziny fizyki lub olimpiadzie fizycznej).